

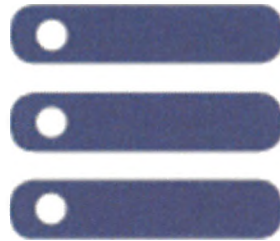
GODIŠNJI IZVJEŠTAJ

o radu i finansijskom poslovanju u
2019. godini

Javna ustanova "Apoteke Sarajevo"

Email: info@apoteke-sarajevo.ba

Website: www.apoteke-sarajevo.ba

Sadržaj

Sadržaj	3
Uvodna riječ	9
Uvod	13
Djelatnost (misija i pravni okvir) JU "Apoteke Sarajevo"	13
Osnivač JUAS	15
Sjedište JUAS	15
Identifikacijski broj JUAS	16
Radno vrijeme JUAS	16
Organizacija JUAS	22
Promjene u jednogodišnjem izvještajnom periodu unutar organizacione strukture u odnosu na prethodni izvještajni period kroz kratki narativni prikaz.....	22
Upravljačka struktura	26
Upravni odbor	26
Generalni direktor	27
Nadzorni odbor	28
Prostor	30
Promjene vezane za prostorne kapacitete u izvještajnom periodu	33
Oprema	36
Djelatnost	38
Služba za pravne poslove	38
Služba za ljudske resurse	41
Fluktuacija zaposlenih, odlasci i dolasci	48

Bolovanja, statistika i trendovi	48
Zapošljavanja	48
Zapošljavanje u saradnji sa Federalnim i Kantonalnim zavodima za zapošljavanje	49
Učešće JUAS u edukaciji i pripremi zdravstvenih radnika za samostalan rad	49
Poslovno usavršavanje	50
Služba za informacione tehnologije	52
Uvod	52
Održavanje novog informacionog sistema	52
Zaštita IT resursa i podataka	53
Novi projekti u 2019. godini	53
Implementacija druge faze efikasnijeg ERP-a	53
Microsoft Dynamics CRM 365	54
Microsoft Power BI	54
Integracija apotekarskog programskog rješenja sa eksternim izvorima unaprjeđenje postojećih i nove funkcionalnosti	55
B2B servis prema dobavljačima	55
Interface prema Navision CRM i PowerBI	55
Nove funkcionalnosti	56
Unaprjeđenje IT infrastrukture	56
Novi servisi	56
Office 365	56
SharePoint portal	57
ISO standardi	57
Zanavljanje računarske opreme	57
Služba za nabavku	59
Optimizacija zaliha u JUAS	59
Kadrovska struktura	61
Farmaceutski otpad	61

Skladište Službe za nabavku.....	61
Robne rezerve	62
Odjel logistike	62
Služba za prodaju	65
Usluge za pacijente/kupce i promotivne aktivnosti	69
Call centar	70
Edukacija uposlenika	72
Mehanizmi unutrašnjeg nadzora	73
Služba za istraživanje i razvoj	75
Galenski laboratorij „Galas“	75
Najznačajnije aktivnosti u 2019. godini.....	76
Proizvodnja u 2019. godini.....	77
Odjel za kvalitet	78
Karakteristike koje svakodnevno unaprjeđujemo i vrijednosti koje negujemo	83
Analiza poslovanja	85
Godišnji finansijski izvještaj JU “Apoteke Sarajevo”, 2019. godina	85
<i>Uvodne napomene.....</i>	<i>85</i>
Zatečeno stanje novog menadžmenta sa početkom juna 2019. godine	85
Opšta ocjena poslovanja i trendovi.....	87
Analiza bilansa uspjeha	89
<i>Prihodi i profitabilnost.....</i>	<i>89</i>
<i>Struktura ostvarenih prihoda</i>	<i>89</i>
<i>Struktura rasta pojedinih prihoda u 2019. godini</i>	<i>90</i>
Analiza troškova	92
<i>Rashodi</i>	<i>92</i>
Analiza troškova	93
<i>Najznačajnije povećanje troškova</i>	<i>94</i>
Analiza bilansa stanja	96

<i>Potraživanja</i>	96
<i>Obaveze prema dobavljačima</i>	96
Zalihe.....	97
Investicije.....	97
Analiza novčanih tokova.....	98
Zaključak.....	99

Stvoriti i realizirati vrijednosti za
kupce/pacijente, lokalnu
zajednicu, uposlenike i Osnivača

Postati "MOJA APOTEKA" i prvi
izbor zdravog života za sve
građane KS i ZDK

Integritet, kvalitet, inovativnost,
briga za ugrožene grupe građana,
težnja za konstantnim
unapređenjem, odgovornost za
rezultat, društvena odgovornost,
timski rad

Uvodna riječ

Poslovna priča JU "Apoteke Sarajevo", iz prethodne tri godine, sredinom 2019. godine je doživjela intenzivniji nastavak.

Zatečena situacija u JU "Apoteke Sarajevo" u 2019. godini bila je vrlo kompleksna te je zahtijevala ozbiljan sanacioni plan za 2020. godinu.

Naime, JU „Apoteke Sarajevo“ u posljednje tri godine nije imala jasno definisan budžet na nivou ustanove i poslovnih jedinica, što je izostankom strategijskog poslovanja u svim bitnim segmentima rezultiralo vrlo lošim rezultatom u 2019. godini.

Dok je sredina 2019. godine protekla u zaustavljanju trenda pada prodaje od prethodnih godina, kraj 2019. i početak 2020. godine su bili usmjereni ka jačem rastu udjela JU "Apoteke Sarajevo" na ukupnom tržištu na kojem posluju. Usmjerenost ka pacijentu, razvoj novih usluga, širenje portfolio-a, sinhronizacija rada timova, edukacije uposlenog kadra svih profila, pokazali su se kao izvrstan recept za učvršćenje pozicije, rast, ali i blokadu mnogobrojnih barijera sa kojima smo se susretali.

U toku 2019.godine JUAS je definisala budžet po poslovnim jedinicama kao i budžet na nivou Ustanove za 2020. godinu s ciljem kontrole troškova i praćenja realizacije kako bi se na vrijeme mogli poduzeti adekvatni koraci koji će doprinijeti ostvarenju zadatih ciljeva.

Početakom 2020. godine na inicijativu generalnog direktora, potpisan je novi ugovor sa ZZO KS kojim se definiše da se naknada za recepte poveća sa 1,6 PDV-om na 1,9 PDV-om , što će imati

 pozitivan efekat na finansijski rezultat u iznosu od 370.000,00 KM.

U toku 2019. g. Služba za informacione tehnologije je definisala akcioni plan o rješavanju svih otvorenih pitanja vezano za implementaciju informacionih sistema, te će se po završetku implementacije u 2020. godini omogućiti brži pristup svim analitičkim podacima i značajno unaprijediti izvještajni segment na nivou Ustanove - „real time podaci“.

Također, urađena je optimalizacija zaliha, praćenje koeficijenta obrta roba i brz obrt tekućih sredstava; kontroling; kategori menadžment; odnosno svi projekti unaprijeđenja prodaje po svim poslovnim segmentima s fokusom na naš korporativni brand „Galas“.

Planirano je realno povećanje budžeta prodaje čime bi se u što kraćem vremenskom periodu sanirao negativan trend poslovanja.

Promjenom organizacione sheme želi se postići funkcionalnije zaduženje postojećeg kadra, sa jasno definisanim planom rada HR službe za period 2019. - 2022. g., čime se u prvi plan stavlja zadovoljstvo uposlenih kao osnovni preduslov za dobar i kvalitetan odnos sa pacijentima/klijentima, te povećanje sopstvene sposobnosti privlačenja kvalitetnih kandidata, kao i zadržavanje kvalitetnih uposlenika unutar Ustanove.

Na temelju ostvarenih vidljivih rezultata krajem 2019. g., te početkom 2020. g. kroz iznimne rezultate Službe prodaje zaustavljen je trenda pada prodaje te uspostavljena stabilizacija poslovnih procesa. Usmjerenost ka pacijentu, razvoj novih usluga, širenje Galas portfolio-a, sinhronizacija rada timova, edukacije uposlenog kadra svih profila je naš budžetski imperativ u poslovnoj 2020. godini.

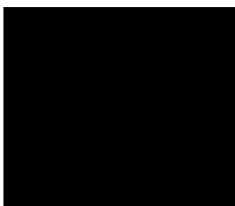
Zacrtanim strateškim ciljevima u 2020. g. želimo prevazići sve zatečeno sredinom 2019. g. te kompenzirati izgubljeno s ciljem održavanja stabilnosti JU "Apoteke Sarajevo" i ostvariti rast cijelog sistema na dobrobit našeg društva i šire društvene zajednice.

Vjerujemo u snage ovog tima.

Maksimalno smo usredotočeni na stabilizaciju i rast JU "Apoteke Sarajevo", vođeni svim modernim svjetskim stručnim i poslovnim konceptima.

Na kraju, želim zahvaliti Upravnom odboru JU "Apoteke Sarajevo" na kontinuiranoj podršci menadžmentu tokom 2019. godine, a koji je objektivnim i stručnim radom doprinijeo brzom početku stabilizacije JU "Apoteke Sarajevo".

JU "Apoteke Sarajevo"
Nedim Hrelja, mr. ph.
MBA
Generalni direktor

Tradicija

Na usluzi stanovništvu
još od 1948. godine.

Znanje

Kontinuirana stručna
edukacija svih naših
uposlenika.

Kvalitet

Beskompromisna
posvećenost kvaliteti je
osnova rasta i razvoja
naše Ustanove.

Povjerenje

47 apoteka, od kojih je
9 dežurnih, opravdava
povjerenje stanovništva.

Uvod

Djelatnost (misija i pravni okvir) JU “Apoteke Sarajevo”

Djelatnost Javne ustanove „Apoteke Sarajevo“ – (u daljem tekstu: JUAS), je obavljanje apotekarske djelatnosti na primarnom nivou, što obuhvata sljedeće:

- ✚ snabdijevanje lijekovima i medicinskim sredstvima
- ✚ snabdijevanje herbalnim lijekovima i herbalnim supstancama
- ✚ snabdijevanje homeopatskim lijekovima
- ✚ izrada i snabdijevanje magistralnim i galenskim lijekovima
- ✚ snabdijevanje dječijom hranom i dječijom opremom, kao i dijetetskim proizvodima
- ✚ snabdijevanje kozmetičkim i drugim sredstvima za njegu i očuvanje zdravlja
- ✚ savjetovanje u vezi pravilne primjene lijekova, medicinskih sredstava, herbalnih i homeopatskih lijekova, kozmetičkih i dijetetskih proizvoda
- ✚ pružanje dodatnih usluga u svrhu provođenja preventivnih mjera za očuvanje i zaštitu zdravlja stanovništva, a koje podrazumijeva mjerenje određenih parametara koje pacijenti mogu i samostalno odrediti u postupku samokontrole, pri čemu ove usluge imaju savjetodavni karakter i ne pružaju se u svrhu postavljanja dijagnoze kao što su mjerenje šećera u krvi, krvnog pritiska, težine i sl..

U skladu sa Odlukom o klasifikaciji djelatnosti Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj 47/10), djelatnost JUAS obuhvata slijedeće razrede:

- ✚ 21.10 – Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda
- ✚ 21.20 – Proizvodnja farmaceutskih preparata
- ✚ 20.42 – Proizvodnja parfema i toaletno-kozmetičkih preparata
- ✚ 46.45 – Trgovina na veliko parfemima i kozmetikom
- ✚ 46.46 – Trgovina na veliko farmaceutskim proizvodima

- ✚ 47.73 – Djelatnost apoteke
- ✚ 47.74 – Trgovina na malo medicinskim preparatima i ortopedskim pomagalicama u specijalizovanim prodavnicama
- ✚ 47.75 – Trgovina na malo kozmetičkim i toaletnim proizvodima u specijalizovanim prodavnicama
- ✚ 63.11 – Obrada podataka
- ✚ 86.90 – Ostale djelatnosti zdravstvene zaštite.

U obavljanju apotekarske djelatnosti magistri farmacije, u saradnji sa drugim zdravstvenim radnicima, posebnu pažnju posvećuju praćenju, izbjegavanju ili smanjenju nuspojava lijekova.

JUAS posluje samostalno i svoju djelatnost obavlja na način propisan:

- ✚ Zakonom o ustanovama („Službeni list RBiH“, br. 6/92, 87/93 i 13/94)
- ✚ Zakonom o zdravstvenoj zaštiti („Službene novine Federacije BiH“, broj 46/10)
- ✚ Zakonom o apotekarskoj djelatnosti („Službene novine Federacije BiH“, broj 40/10)
- ✚ Odlukom o preuzimanju prava i obaveza Osnivača i usklađivanju organizacije i poslovanja JUAS („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 7/12)
- ✚ Statutom JUAS-a („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 4/14, 20/16, 45/19)
- ✚ Drugim zakonskim i podzakonskim aktima.

Misija JUAS: Stvoriti i realizovati vrijednost za pacijente, lokalnu zajednicu, zaposlene i Osnivača.

Vizija JUAS: Postati „Moja apoteka“ i prvi izbor zdravog života za sve građane Sarajevskog i Ze-Do kantona.

Vrijednosti JUAS su:

- 👇 Integritet
- 👇 Kvalitet
- 👇 Inovativnost
- 👇 Briga za ugrožene grupe građana
- 👇 Težnja za konstantnim unaprjeđenjem
- 👇 Odgovornost za rezultat
- 👇 Društvena odgovornost
- 👇 Timski rad.

JUAS posluje samostalno i obavlja svoju djelatnost na način propisan Zakonom o ustanovama („Službeni list R BiH“, br. 6/92, 87/93 i 13/94), Zakonom o zdravstvenoj zaštiti („Službene novine Federacije BiH“, broj 46/10), Zakonom o apotekarskoj djelatnosti („Službene novine Federacije BiH“, broj 40/10), Odlukom o preuzimanju prava i obaveza Osnivača i usklađivanju organizacije i poslovanja JUAS („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 7/12), Statutom JUAS („Službene novine Kantona Sarajevo, broj 4/14, 20/16 i 45/19“) i drugim aktima.

Osnivač JUAS

JUAS je zdravstvena ustanova u državnoj svojini, a prava i dužnosti Osnivača ima Skupština Kantona Sarajevo.

Sjedište JUAS

Sjedište JUAS je u Sarajevu, na adresi Kranjčevićeva 29.

U izvještajnom periodu došlo je do promjene adrese sjedišta JUAS sa dotadašnje adrese Aleja Bosne Srebrene bb. (Općina Novi grad), na adresu Kranjčevićeva 39 (Općina Centar). Otkazivanjem Ugovora o zakupu poslovnog prostora u Studentskim domovima Nedžarići, gdje je mjesečni trošak najma iznosio

10.600,00 KM (sa uključenim PDV- 12.402,00 KM), JUAS je smanjila troškove najma u iznosu od 67.000,00 KM, što će imati impakta u 2020. godini.

Na Odluku Upravnog odbora o promjeni sjedišta, data je prethodna saglasnost Osnivača.

Identifikacijski broj JUAS

4200280090003

Radno vrijeme JUAS

Radno vrijeme JUAS usklađeno je sa Zakonom o radu Federacije BiH i propisanim radnim vremenima Osnivača i prilagođeno potrebama zdravstvenih ustanova i pacijenata/korisnika naših usluga na području Kantona Sarajevo i Ze – Do kanton.

Na osnovu naredbe Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo na 9 (devet) općina Kantona Sarajevo organizovana je dežurna služba u apotekama JUAS i to:

- 📍 Općina Stari Grad - apoteka "Bašćaršija"
- 📍 Općina Centar - apoteka "Marijin Dvor"
- 📍 Općina Novo Sarajevo - apoteka "Novo Sarajevo"
- 📍 Općina Novo Sarajevo - apoteka "Hitna"
- 📍 Općina Novi Grad - apoteka "Dobrinja"
- 📍 Općina Ilidža - apoteka "Ilidža"
- 📍 Općina Vogošća - apoteka "Vogošća"
- 📍 Općina Ilijaš - apoteka "Ilijaš"
- 📍 Općina Hadžići - apoteka "Hadžići".

Iz izloženog se vidi da su sve općine u Kantonu Sarajevo izuzev Općine Trnovo bile pokrivena sa dežurnom službom.

Radno vrijeme organizacionih jedinica je prikazano u tabeli niže.

Tabela 1. Prikaz radnog vremena organizacionih jedinica na Kantonu Sarajevo

R.B.	Naziv org. jedinice	Organizacioni oblik	Adresa	Opština	Radno vrijeme radnim danom	Radno vrijeme subotom	Radno vrijeme nedjeljom
DEŽURNE APOTEKE (rade svaki dan, subotom, nedjeljom i praznicima)							
1	Bašćaršija	apoteka	Obala Kulina Bana 40	Stari Grad	0-24	0-24	0-24
2	Marijin Dvor	apoteka	Maršala Tita 1	Centar	0-24	0-24	0-24
3	Novo Sarajevo	apoteka	Zmaja od Bosne 51	Novo Sarajevo	0-24	0-24	0-24
4	Hitna	ogranak	Kolodvorska 14	Novo Sarajevo	0-24	0-24	0-24
5	Dobrinja	apoteka	Salke Lagumdžije 15	Novi Grad	0-24	0-24	0-24
6	Iliđža	apoteka	Emira Bogunića – Čarlija 15	Iliđža	0-24	0-24	0-24
7	Hadžići	ogranak	Hadželi 84	Hadžići	0-24	0-24	0-24
8	Vogošća	apoteka	Igmanska 56	Vogošća	0-24	0-24	0-24
9	Ilijaš	apoteka	Hašima Spahića 23	Ilijaš	0-24	0-24	0-24
KANTON SARAJEVO							
1	Bosna	apoteka	Zelenih beretki 81	Stari grad	7,30 – 20,00	7,30 – 15,00	/
2	Logavina	ogranak	Logavina do broja 25	Stari grad	7,30 – 20,00	7,30 – 15,00	/
3	Stari Grad	apoteka	Fra Grge Martića b.b	Stari grad	7,30 – 21,00 (lj) 20,00 (z)	9,00 – 21,00 (lj) 20,00 (z)	/
4	Sedrenik	ogranak	Sedrenik 85	Stari grad	Pon,uto,sri,pet 7,30-15,00 Čet 13,00 -20,00	Svaka druga subota 8,00 – 14,00	/

5	Vratnik	ogranak	Mustafe Dovadžije 17	Stari grad	7,30 – 20,00	7,30 – 15,00	/
6	Breka	ogranak	Himze Polovine b.b	Centar	7,30 – 20,00	7,30 – 15,00	/
7	Centralna apoteka	apoteka	Maršala Tita 40	Centar	7,30 – 22,00 (lj) 22,00 (z)	9,00 – 21,00 (lj) 21,00 (z)	/
8	Centar (Vrazova)	ogranak	Vrazova 11	Centar	8,00 – 20,00	8,00 – 20,00	8,00 – 20,00
9	Koševo	apoteka	Bolnička 9	Centar	7,30 – 20,00	7,30 – 15,00	/
10	Koševsko Brdo	apoteka	Brače Begić 4	Centar	7,30 – 20,00	7,30 – 15,00	/
11	Mejtaš	apoteka	Čekaluša 29	Centar	7,30 – 20,00	7,30 – 15,00	/
12	Pozorište	ogranak	Branilaca Sarajeva 21	Centar	7,30 – 21,00 (lj) 20,00 (z)	9,00 – 15,00	/
13	Skenderija	apoteka	Reisa Džemaludina Čauševića 4	Centar	7,30 – 20,00	7,30 – 15,00	/
14	Čengić Vila	apoteka	Bulevar M. Selimovića 21	Novo Sarajevo	7,30 – 20,00	7,30 – 15,00	/
15	Grbavica	ogranak	Grbavička 14b	Novo Sarajevo	7,30 – 20,00	7,30 – 15,00	/
16	Importanne	ogranak	Zmaja od Bosne 7- 7A	Novo Sarajevo	9,00 – 22,00	9,00 – 22,00	10,00 – 19,00
17	Kovačići	ogranak	Zagrebačka 27	Novo Sarajevo	7,30 – 20,00	7,30 – 15,00	/
18	Pofalići	ogranak	Hamdije Čemerlića 17	Novo Sarajevo	7,30 – 20,00	7,30 – 15,00	/
19	Pofalići gornji	ogranak	Humska 67	Novo Sarajevo	7,30 – 20,00	7,30 – 15,00	/
20	Velešići	ogranak	Mustafe Behmena 24a	Novo Sarajevo	7,30 – 20,00	7,30 – 15,00	/
21	Aerodromsko Naselje	ogranak	Rudolfa Rude Tomića 5	Novi Grad	7,30 – 20,00	7,30 – 15,00	/
22	Buća Potok	ogranak	Adema Buće 70	Novi Grad	7,30 – 20,00	7,30 – 15,00	/

23	Novi Grad	apoteka	Trg međunarodnog prijateljstva 7	Novi Grad	7,30 – 20,00	7,30 – 15,00	/
24	Otoka	ogranak	Gradačačka 14a	Novi Grad	7,30 – 20,00	7,30 – 15,00	8,00 – 15,00
25	Rajlovac	ogranak	Rajlovačka cesta 41	Novi Grad	8,00 – 20,00	8,00 – 15,00	/
26	Saraj Polje	ogranak	Mojmiljska b.b	Novi Grad	7,30 – 20,00	7,30 – 20,00	/
27	Švrakino	ogranak	Safeta Hadžića b.b	Novi Grad	7,30 – 20,00	7,30 – 15,00	/
28	Hrasnica	ogranak	Put Famosa 1	Ilidža	7,30 – 20,00	7,30 – 15,00	/
29	Kobilja Glava	apoteka	Kobilja Glava b.b	Vogošća	Pon, sri, čet, pet: 7,30 – 15,00 Uto: 13,00 – 20,00	Svaka druga subota 8,00 – 14,00	/
30	Srednje	ogranak	Srednje b.b	Ilijaš	Pon., , Čet., Pet., 8,00 – 16,00 Sri. 11,00 – 19,00	/	/
31	Trnovo	depo	Trnovo b.b	Trnovo	8,00 – 16,00	/	/

ZE – DO KANTON

1	Breza	ogranak	Šehidska 20	Breza	7,30 – 22,00	7,30 – 15,00	7,30 – 15,00
2	Olovo	ogranak	Bosanska b.b	Olovo	7,30 – 20,00	7,30 – 15,00	/
3	Olovo II	ogranak	Željeznička 35	Olovo	9,00 – 12,00	/	/
4	Careva čuprija	depo		Olovo	Po,sri,pet 8,00 – 12,00	/	/
5	Vareš	ogranak	Zvijezda 23 blok E4	Vareš	7,30 – 20,00	7,30 – 15,00	/
6	Visoko	ogranak	Šehida Resula 2	Visoko	7,30 – 20,00	7,30 – 15,00	9,00 – 15,00
7	Gračanica	depo	Veliko Čajno b.b	Visoko	8,00 – 20,00	/	/

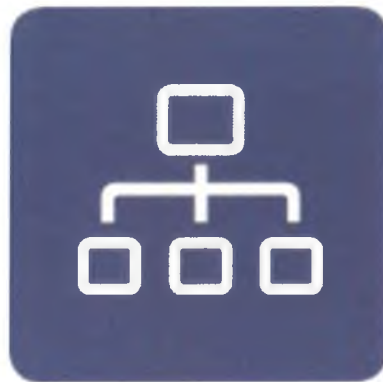
GALENSKI LABORATORIJ GALAS

(Zbog specifičnih, otežanih, usiova rada radno vrijeme je skraćeno sa 7,30 na 7 sati)

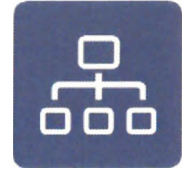
1	Galas	Galenski laboratorij	Mustafe Pintola 1	Ilidža	7,30 – 15,00	/	/
---	-------	----------------------	-------------------	--------	--------------	---	---

ADMINISTRATIVNE SLUŽBE

1	Direkcija	Kranjčevićeva 29	Centar	8,00– 16,00	/	/
2	Služba za prodaju	Kranjčevićeva 29	Centar	8,00– 16,00	/	/
3	Služba za pravne poslove i Protokol	Kranjčevićeva 29	Centar	8,00– 16,00	/	/
4	Služba za ljudske resurse	Kranjčevićeva 29	Centar	8,00– 16,00	/	/
5	Služba za nabavku i skladište	Bistrik Medresa 2	Stari Grad	8,00– 16,00	/	/
6	Služba za finansije i računovodstvo	Kranjčevićeva 29	Centar	8,00– 16,00	/	/
7	Služba za informacione tehnologije	Kranjčevićeva 29	Centar	8,00– 16,00	/	/
8	Služba za istraživanje i razvoj	Kranjčevićeva 29	Centar	8,00– 16,00	/	/
9	Call Centar	Grbavička 14b	Novo Sarajevo	8,00 – 20,00	/	/

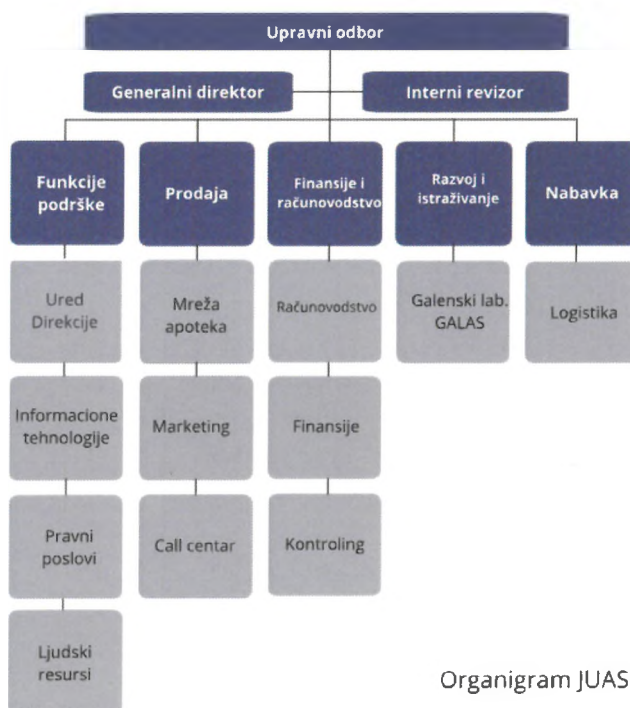

Organizacija JUAS

Rad u JUAS se odvija kroz:

- 📌 Menadžment
- 📌 Stručne službe
- 📌 Mrežu organizacionih jedinica
(Apoteka, ogranak apoteke, depo, specijalizovano prodajno mjesto)
- 📌 Galenski laboratorij "GALAS"

Organigram JUAS

Promjene u jednogodišnjem izvještajnom periodu unutar organizacione strukture u odnosu na prethodni izvještajni period kroz kratki narativni prikaz

U izvještajnom periodu došlo je do promjena u organizacionoj strukturi JUAS-a.

Naime na osnovu člana 65. Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Službene novine Federacije BiH“, broj 46/10 i 75/13), te člana 82. i 83., a u vezi sa članom 28. Statuta JU „Apoteke Sarajevo“ („Službene novine Kantona Sarajevo“ broj 4/14 i 20/16, 45/19), Upravni odbor JU „Apoteke Sarajevo“, na Prvoj konstituirajućoj sjednici održanoj dana 28.08.2019.

godine, je donio Statut o izmjenama i dopunama Statuta JUAS.

Statutom o izmjenama i dopunama Statuta JUAS-a vrši se:

- ✚ primjena Pravilnika o uvjetima u pogledu vrste završenog fakulteta zdravstvenog usmjerenja, koje moraju ispuniti osobe koje konkuriraju za direktora zdravstvene ustanove („Službene novine Federacije BiH“, br. 77/17)
- ✚ novom organizacijom menadžmenta JUAS, ukidaju se pozicije izvršnog direktora sektora farmacije, izvršnog direktora sektora finansija i računovodstva i izvršnog direktora sektora opštih, pravnih i kadrovskih poslova, a njihove poslove preuzimaju postojeći rukovodioci službi.

Članom 37. Statuta propisani su uslovi koje mora ispunjavati lice da bi bilo imenovano za direktora JUAS, čime je ovaj član usklađen sa zahtjevima propisanim Pravilnikom o uvjetima u pogledu vrste završenog fakulteta zdravstvenog usmjerenja, koje moraju ispuniti osobe koje konkuriraju za direktora zdravstvene ustanove („Službene novine Federacije BiH“, br. 77/17), kao i stvarnim potrebama JUAS.

Članom 53. Statuta utvrđen je novi sastav menadžmenta JUAS, a odgovornosti i obaveze članova menadžmenta biti će regulisani Pravilnikom o radu JUAS. Provođenje ovog Statuta o izmjenama i dopunama Statuta JUAS neće uticati na troškove.

Menadžment JUAS čine generalni direktor i rukovodioci stručnih službi.

Stručne službe u JUAS su:

- ✚ Služba za prodaju
- ✚ Služba za nabavku
- ✚ Služba za istraživanje i razvoj
- ✚ Služba za finansije i računovodstvo
- ✚ Služba za informacione tehnologije
- ✚ Služba za pravne poslove
- ✚ Služba za ljudske resurse.

U stručnim službama JUAS se obavljaju stručno- administrativni i drugi poslovi podrške, u skladu sa zakonskim propisima i potrebama JUAS.

Prodajnu mrežu čine apoteke, ogranci apoteka, depoi i specijalizovana prodajna mjesta.

Apoteka je organizacioni oblik koji ispunjava uslove za nabavku, čuvanje i izdavanje gotovih lijekova i medicinskih sredstava, izradu i izdavanje magistralnih i galenskih lijekova i ostalih proizvoda, u skladu sa zakonom.

Ogranak apoteke je organizaciona jedinica apoteke, koji ispunjava uslove za izdavanje gotovih lijekova i medicinskih sredstava, izradu i izdavanje magistralnih i galenskih lijekova i ostalih proizvoda, u skladu sa zakonom.

Depo je organizaciona jedinica apoteke, koji se osniva isključivo na demografski ugroženim područjima i u kome se izdaju gotovi lijekovi, izuzev lijekova koji sadrže opojne droge i izrade galenskih i magistralnih lijekova.

Specijalizovano prodajno mjesto je zasebna organizaciona jedinica ili dio organizacione jedinice, koje obavlja djelatnost trgovine na malo: medicinskim sredstvima, parafarmaceutikom, herbalnim i homeopatskim proizvodima, ljekovitim biljem i drugim sredstvima prirodnog porijekla, galenskim proizvodima, repromaterijalom i priborom za stomatološku djelatnost, sredstvima za održavanje higijene, i drugim proizvodima.

Galenski laboratorij je laboratorij u kojem se izrađuju galenski lijekovi prema važećoj farmakopeji i drugim magistralnim propisima.

U galenskom laboratoriju obavljaju se slijedeći poslovi: izrada, ispitivanje, obrada, pakovanje, etiketiranje, čuvanje i distribucija slijedećih ljekovitih pripravaka: ljekovite masti, gelovi, kozmetičke kreme, praškovi, supozitorije, tinkture, razne solucije, čajevi monokomponentni i mješavine, mehlomi i dječije zaštitne kreme, kreme za njegu djece i dr..

Upravljačka struktura

Upravni odbor

Upravni odbor upravlja JUAS. Upravni odbor ima 5 članova.

Upravni odbor u okviru svojih ovlaštenja radi saglasno Zakonu o ustanovama, Zakonu o zdravstvenoj zaštiti, Statutu, Poslovniku o radu Upravnog odbora i drugim općim aktima JUAS.

U izvještajnom periodu djelovala su dva Upravna odbora.

U skladu sa Rješenjem Vlade Kantona Sarajevo broj: 02-05-29188-28.4/16 od 06.10.2016. godine, imenovan je Upravni odbor na mandatni period od 4 godine.

Tabela 2. Prikaz članova Upravnog odbora od 06.10.2016. g.

Ime i prezime	Svojtvo
Haris Mujanović	Predsjednik
Murat Đuderija	Član
Rubina Alimanović - Alagić	Član
Belma Krvavac - Habibija	Član
Lana Sarajlić	Član

Ovaj saziv Upravnog odbora razriješen je Rješenjem Vlade Kantona Sarajevo 02-05-18393-53.1/19 od dana 25.04.2019. godine, prije isteka mandata.

Rješenjem Vlade Kantona Sarajevo broj: 02-05-27791-48.2/19 od 12.07.2019. godine, imenovan je Upravni odbor na mandatni period od 4 godine.

Tabela 3. Prikaz članova Upravnog odbora od 12.07.2019. g.

Ime i prezime	Svojstvo
Avdo Gljiva	Predsjednik
Alfonz Filipović	Član
Fatima Hadžismajlović – Bosilčić	Član
Lejla Dumanjić	Član
Mersiha Čekić	Član

Generalni direktor

Generalni direktor rukovodi radom JUAS. Generalni direktor je samostalan u svom radu i odgovoran je Upravnom odboru, Vladi i Skupštini Kantona Sarajevo za zakonitost i stručnost rada u JUAS.

U izvještajnom periodu funkciju generalnog direktora su obnašala dva generalna direktora JUAS:

Prim. mr. ph. Sait Muradić

Nakon provedene konkursne procedure, Odlukom Upravnog odbora broj: 01-01-1357-5/16 od 24.08.2016. godine, uz prethodnu saglasnost Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo za generalnog direktora imenovan je Sait Muradić na mandatni period od četiri godine, počev od 16.09.2016. godine.

U izvještajnom periodu Upravni odbor donosi Odluku broj: 01-01-942-1/19 od 03.06.2019. godine, o razrješenju prim. mr. ph. Sait Muradić sa pozicije dužnosti generalnog direktora prije isteka perioda na koji je postavljen.

Nedim Hrelja, mr. ph. MBA

Odlukom Upravnog odbora broj: 01-01-942-2/19 od dana 03.06.2019. godine, za vršioca dužnosti generalnog direktora na period do šest mjeseci imenovan je mr. ph. Nedim Hrelja MBA.

Nakon provedene konkursne procedure, Odlukom Upravnog odbora broj: 01-01-1217-3-/19 od 03.07.2019. godine, uz prethodnu saglasnost Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo za generalnog direktora imenovan je mr. ph. Nedim Hrelja MBA na mandatni period od četiri godine, počev od 04.07.2019. godine.

Nadzorni odbor

Nadzorni odbor je organ kontrole poslovanja u JUAS. Prema Osnivačkoj odluci, Nadzorni odbor bi trebao imati tri člana, od kojih je jedan iz reda stručnih radnika zaposlenih u JUAS.

U izvještajnom periodu djelovala su dva saziva Nadzornog odbora.

Rješenjem Vlade Kantona Sarajevo broj: 02-05-9504-26.30/16 od 29.03.2016. godine i broj: 02-05-26900-6.4/17 od 07.09.2017. godine, imenovan je saziv Nadzornog odbora, na mandatni period od četiri godine.

Tabela 4. Prikaz članova Nadzornog odbora od 29.03.2016. g.

Ime i prezime	Svojstvo
Nermina Đugum	Predsjednik
Amra Ajanović	Član
Amer Đerlek	Član

Ovaj saziv Nadzornog odbora razriješen je Rješenjem Vlade Kantona Sarajevo broj: 02-05-18393-54.1/19 25.04.2019. godine, prije isteka mandata.

Rješenjem Vlade Kantona Sarajevo broj: 02-05-28493-20.2/19 od 18.07.2019. godine i broj: 02-05-38181-12.2/19 od 24.10.2019. godine, imenovan je Nadzorni odbor na mandatni period od 4 godine u slijedećem sazivu:

Tabela 5. Prikaz članova Nadzornog odbora od 18.07.2019. g.

Ime i prezime	Svojstvo
Adi Mirojević	Predsjednik
Begler Begović	v.d. Član
Jakuf Subašić	Član

Prostor

JUAS svoju registrovanu djelatnost obavlja u 50 poslovnih prostora i to:

2

Uprava, stručne službe i Služba za nabavku

47

Apoteke, ogranaci i depoi apoteka

1

Galenski laboratorij GALAS

Tabela 6. Prikaz strukture vlasništva prostornih kapaciteta na Kantonu Sarajevo

R.b.	Naziv organizacionog segmenta	Organizacioni oblik	Lokalitet (općina i adresa)	Kvadratura prostora (m ²)	Pravni status
1	Uprava	uprava	Centar Kranjčevićeva br.29.	333	Općina Centar - zakup
2	Služba za nabavku	administracija	Bistrić Medresa 2	1.008,65	Vlasništvo JUAS
3	Odjeljene marketing i Call Centar	administracija	Grbavička 14b	50,28	Općina Novo Sarajevo - zakup
4	Arhiva	administracija	Čekaluša 38	46,00	Općina Centar – zakup
5	Aerodromsko naselje	ogranak	Novi Grad Rudolfa Rude Tomića 5	94,94	Općina Novi Grad - zakup
6	Bašćaršija i Pharma shop	apoteka	Stari Grad Kulina Bana 40	148,81	Općina Stari Grad - zakup
7	Bosna	apoteka	Stari Grad Zelenih beretki 81	211,67	Islamska zajednica u BiH – Rijaset
8	Buća Potok	ogranak	Novi Grad Adema Buće 70	92,82	Općina Novi Grad - zakup
9	Breka	ogranak	Himze Polovine b.b	99,93	Općina Centar – zakup
10	Centralna apoteka	apoteka	M. Tita 40	360,30	Vlasništvo JUAS
11	Centar- Vrazova	ogranak	Vrazova 11	71,00	JU Dom zdravlja KS – zakup

12	Čengić Vila	apoteka	Novo Sarajevo Bul. M. Selimovića 21	232,79	Vlasništvo JUAS
13	Dobrinja	apoteka	Novi Grad Salke Lagumdžije 15	222,12	Općina Novi Grad - zakup
14	Grbavica	ogranak	Grbavička 14b	84,15	Općina Novo Sarajevo - zakup
15	Hadžići	ogranak	Hadžići Hadželi 84	106,93	Vlasništvo JUAS
16	Hitna	ogranak	Novo Sarajevo Kolodvorska 14	74,40	Zavod za hitnu medicinsku pomoć KS – zakup
17	Hrasnica	ogranak	Ilidža Put Famosa 1 Hrasnica	74,70	Vlasništvo JUAS
18	Ilidža	apoteka	Emira Bogunića – Čarlija 15	236,25	Vlasništvo JUAS
19	Ilijaš	apoteka	Ilijaš Hašima Spahića b.b	128,30	Vlasništvo JUAS
20	Importanne	ogranak	Zmaja od Bosne 7-7A	86,55	Importanne centar (Teloptic d.o.o.) – zakup
21	Kobilja Glava	ogranak	Vogošća Kobilja Glava b.b	95,36	Vlasništvo JUAS
22	Koševo	apoteka	Centar Bolnička 9-A	198,98	Kantonalni stambeni fond Sarajevo
23	Koševsko Brdo	apoteka	Centar Braće Begić 4	121,13	Kantonalni stambeni fond Sarajevo
24	Kovačići i Denta shop Kovačići	ogranak	Novo Sarajevo Zagrebačka 27	114,72	Služba za zajedničke poslove organa i tijela Federacije BiH
25	Logavina	ogranak	Stari Grad Logavina do 25	51,92	Služba za zajedničke poslove organa i tijela Federacije BiH
26	Marijin Dvor	apoteka	Centar Maršala Tita 1	178,01	Općina Centar - zakup
27	Mejtaš	apoteka	Centar Čekaluša 29	149,94	Kantonalni stambeni fond Sarajevo

28	Novi Grad	apoteka	Novi grad Trg. Međ. Prijatelj. 7	275,36	Vlasništvo JUAS
29	Novo Sarajevo	apoteka	Novo Sarajevo Zmaja od Bosne 51	150,42	Općina Novo Sarajevo - zakup
30	Otoka	ogranak	Novi grad Gradačačka 14a	85,96	Općina Novi Grad - zakup
31	Pofalići	ogranak	Novo Sarajevo Hamdije Ćemerlića 7	73,54	Vlasništvo JUAS
32	Pofalići Gornji	ogranak	Novo Sarajevo Humska 67	82,70	Državno vlasništvo - pravo trajnog korištenja
33	Pozorište	ogranak	Centar Branilaca Sarajeva 21	78,45	ZOI 84 - zakup
34	Rajlovac	ogranak	Novi Grad Rajlovačka cesta 41	76,01	TC Robot Rajlovac - zakup
35	Robot Hrasno	prostor funkciji	nije u Azize Šaćirbegović b.b	79,30	Vlasništvo JUAS
36	Saraj Polje	ogranak	Novi grad Mojmiška b.b	69,84	Državno vlasništvo - pravo trajnog korištenja
37	Sedrenik	ogranak	Stari grad Sedrenik br. 85	75,23	Općina Stari Grad - zakup
38	Skenderija	apoteka	Reisa Dž. Čauševića 4	142,04	Vakufska direkcija Sarajevo - zakup
39	Srednje	ogranak	Ilijaš Srednje	59,30	Državno vlasništvo - pravo trajnog korištenja
40	Stari Grad	apoteka	Stari Grad Trg fra Grge Martića 2	204,07	Općina Stari Grad - zakup
41	Švrakino	ogranak	Novi grad Safeta Hadžića b.b	66,64	Općina Novi Grad - zakup
42	Trnovo	depo	Trnovo	15,05	Državno vlasništvo - pravo trajnog korištenja
43	Velešići	ogranak	Novo Sarajevo Mustafe Behmena 24a	62,46	Vlasništvo JUAS

44	Vogošća	apoteka	Vogošća Igmanska 56	131,58	Državno vlasništvo – pravo trajnog korištenja
45	Vratnik	ogranak	Mustafe Dovadžije 17	87,34	Vlasništvo JUAS
46	Galenski laboratorij GALAS	laboratorij	Mustafe Pintola 1	197,82	Državno vlasništvo – pravo trajnog korištenja

Tabela 7. Prikaz strukture vlasništva prostornih kapaciteta u ZE – DO kantonu

R.b.	Naziv organizacionog segmenta	Organizacioni oblik	Lokalitet (općina i adresa)	Kvadratura prostora (m ²)	Pravni status
1	Breza	ogranak	Breza Šehidska 20	82,92	Vlasništvo JUAS
2	Gračanica	depo	Visoko Veliko Čajno b.b.	16,00	MZ Gračanica - zakup
3	Olovo	ogranak	Olovo Bosanska bb	63,00	Vlasništvo JUAS
4	Olovo 2	ogranak	Olovo Željeznička 35	60,00	DZ Olovo - zakup
5	Careva Čuprija	depo	Careva Čuprija		DZ Olovo - zakup
6	Vareš	ogranak	Vareš Zvijezda 23 Blok E4	73,08	Državno vlasništvo - pravo trajnog korištenja
7	Visoko	apoteka	Visoko Šehida Resula br. 2	187,57	Vlasništvo JUAS

Promjene vezane za prostorne kapacitete u izvještajnom periodu

U okviru posljednjeg kvartala 2019. godine, uz prethodnu suglasnost Osnivača JU „Apoteke Sarajevo“ je dana 01.12.2019. godine uzela pod zakup poslovni prostor lociran na području Općine Centar na adresi Kranjčevićeva broj 29.

Na ovaj način ostvarene su uštede u iznosu od 67.000,00 KM na godišnjem nivou u pogledu izdvajanja sredstava za najam poslovnih prostora, jer su stručne službe u najvećem dijelu dislocirane u poslovne prostore u vlasništvu JU „Apoteke Sarajevo“.

Oprema

Sve apoteke i Galenski laboratorij „GALAS“ su raspolagali opremom, koja je prema važećim zakonskim propisima neophodna za obavljanje registrovane djelatnosti, ali je ista većim dijelom stara i dotrajala (amortizovana) i potrebna su nova ulaganja za njeno znavljanje.

JUAS ne posjeduje dijagnostičku opremu jer naša djelatnost ne dozvoljava dijagnostiku. Od opreme, raspoložemo sa opremom za pružanje dodatnih usluga u svrhu provođenja preventivnih mjera za očuvanje i zaštitu zdravlja stanovništva tzv. screening testiranja, a koje podrazumijevaju mjerenje određenih parametara koje pacijenti mogu i samostalno odrediti u postupku samokontrole, pri čemu ove usluge imaju savjetodavni karakter i ne pružaju se u svrhu postavljanja dijagnoze, kao što su mjerenje šećera u krvi, krvnog pritiska, težine, itd.

Što se tiče ostale medicinske opreme, svaka apoteka raspolaže medicinskom opremom koja je prema Pravilniku o nomenklaturi, standardima i normativima u zdravstvenoj djelatnosti neophodna za obavljanje registrovane djelatnosti.

Djelatnost

Služba za pravne poslove

U izvještajnom periodu, Sektor opštih, pravnih i kadrovskih poslova obavljao je slijedeće poslove i zadatke:

- ✚ obavljanja stručno – administrativnih poslova iz domena radnih odnosa
- ✚ ažuriranja i evidentiranja podataka iz radnih odnosa u IT programu
- ✚ provođenje obavezne konkursne procedure u skladu sa odredbama Zakona o radu i odredbama Uredbe o postupku prijema u radni odnos u zavodima, agencijama, direkcijama i upravnim organizacijama, pravnim licima sa javnim ovlaštenjima na teritoriji Kantona, Grada ili Općine, u javnim ustanovama i javnim preduzećima čiji su osnivači Kanton, Grad ili Općine, te privrednim društvima u kojima Kanton, Grad ili Općina učestvuju sa više od 50% ukupnog kapitala (Službene novine Kantona Sarajevo broj 9/19)
- ✚ priprema materijala za rad sjednica Upravnog i Nadzornog odbora
- ✚ izrada Godišnjeg plana rada i finansijskog poslovanja JUAS, Godišnjeg izvještaja o radu JUAS, Godišnjeg izvještaja o radu Upravnog odbora JUAS i Godišnjeg izvještaja o radu Nadzornog odbora JUAS
- ✚ koordinacija prilikom provođenja redovnog godišnjeg popisa imovine, potraživanja i obaveza u JU „Apoteke Sarajevo“
- ✚ pružanje savjetodavne pomoći i administrativne podrške generalnom direktoru, stručnim službama, stručnim organima kao i Upravnom i Nadzornom odboru JUAS
- ✚ vođenje sudskih postupaka te eksterna komunikacija sa organima uprave i drugim institucijama
- ✚ praćenje zakonske regulative i usaglašavanja općih akata JUAS-a sa nastalim promjenama
- ✚ izrada ugovora sa svim komitentima JUAS-a

- ✚ prijem i raspored pripravnika – volontera magistara farmacije i pripravnika – volontera farmaceutskih tehničara na obavljanje pripravničkog staža radi sticanja zvanja za samostalan rad
- ✚ izrada Plana javnih nabavki i praćenje njegove realizacije, pružanje pravne podrške komisijama za javne nabavke i izrada obavještenja i izvještaja vezanih za javne nabave
- ✚ izrada Plana korištenja godišnjeg odmora za 2019. godinu, kao i pojedinačnih rješenja o korištenju godišnjeg odmora za sve radnike
- ✚ stručni nadzor nad čuvanjem i zaštitom arhivske građe
- ✚ ostali poslovi.

Služba za ljudske resurse

Služba za ljudske resurse nije postojala u 2019. godini. Statutom o izmjenama i dopunama Statuta JUAS, uvedena je Služba za ljudske resurse.

Menadžment ljudskih resursa je tokom 2019. godine bio fokusiran na četiri osnovne funkcije: privlačenje, razvoj, motivaciju i podršku zaposlenicima. Ove četiri funkcije su predstavljale osnovu za dostizanje organizacijskih ciljeva.

Privlačenje se odnosi na odabir i broj ljudi zaposlenih u organizaciji, te osiguravanje da kompanija zapošljava odgovarajući broj ljudi na potrebnim radnim mjestima, a koji su osposobljeni da kvalitetno obavljaju posao.

Plata zaposlenika definiše se kroz rad u punom radnom vremenu, a isplaćuje se za posao odgovarajuće grupe složenosti i rezultate rada. JU „Apoteke Sarajevo“ također osigurava zaposlenicima uslove za siguran rad, te se kontinuirano radi na unaprjeđenju uslova rada.

Tabela 8. Statistika zaposlenika na dan 31.12.2019. godine

Ukupan broj zaposlenih	Ukupan broj zaposlenih na neodređeno vrijeme	Ukupan broj zaposlenih na određeno vrijeme	Udio zaposlenih na određeno vrijeme u odnosu na ukupan broj zaposlenih
422	379	43	10%

Prosječna životna starost zaposlenih u JUAS je 45 godina.

Samostalni odjel IT podrške	4						3	1		
Sektor farmacije	36	8	4	1			13	4	6	
Sektor finansija i računovodstva	14							5	9	
Sektor, opštih, pravnih i kadrovskih poslova	7							6	1	
Direkcija podrške	37							4	4	29
UKUPNO	103	9	4	1	1		13	24	22	29
Organizacione jedinice-Apoteke SA Kanton										
Apoteka Aerodromsko naselje	6	3					3			
Apoteka Baščaršija	9	5					3		1	
Apoteka Bosna	7	3			1		3			
Apoteka Breka	4	3					1			
Apoteka Buća potok	6	3				1	2			
Apoteka Centar	12	8					4			
Apoteka-Ogranak Centar	6	3					3			
Apoteka Čengić Vila	7	4					3			
Apoteka Dobrinja	11	4					6		1	
Apoteka Grbavica	5	3					2			
Apoteka Hadžići	9	5					4			
Ogranak Hitna	10	5					5			
Ogranak Hrasnica	4	2					2			
Apoteka Ilidža	8	4					3		1	
Ogranak Impotanne	7	4					3			

Apoteka Ilijaš	9	5			4	
Ogranak Kobilja glava	2	1			1	
Apoteka Kovačići	5	3			2	
Apoteka Koševo	6	4			2	
Apoteka Koševsko brdo	6	2	1		3	
Ogranak Logavina	4	2			2	
Apoteka Marijin dvor	9	6			2	1
Apoteka Mejtaš	7	4	1		2	
Apoteka Novo Sarajevo	11	5			5	1
Apoteka Novi grad	5	2	1		2	
Apoteka Otoka	5	2	1		2	
Ogranak Pofalići	5	2	1		2	
Ogranak Gornji Pofalići	4	2			2	
Apoteka Pozorište	6	3			3	
Ogranak Rajlovac	4	2			2	
Ogranak Saraj polje	8	4			4	
Apoteka Sedrenik	2	1			1	
Apoteka Skenderija	6	2		1	3	
Ogranak Srednje	1	1				
Apoteka Stari grad	11	5			6	
Ogranak Švrakino	5	3			2	
Depo Trnovo	1	1				
Ogranak Velešići	6	2			4	

Organizacione jedinice-Apoteke SA Kanton

Apoteka Aerodromsko naselje			
Apoteka Bašćaršija	5	3	2
Apoteka Bosna			
Apoteka Breka	1		1
Apoteka Buća potok			
Apoteka Centar	2		2
Apoteka-Ogranak Centar	2	2	
Apoteka Čengić Vila			
Apoteka Dobrinja	2	2	
Apoteka Grbavica			
Apoteka Hadžići	2	1	1
Ogranak Hitna	1	1	
Ogranak Hrasnica			
Apoteka Ilidža	6	3	3
Ogranak Impotanne			
Apoteka Ilijaš	2	2	
Ogranak Kobilja glava			
Apoteka Kovačići			
Apoteka Koševo	1		1
Apoteka Koševsko brdo			
Ogranak Logavina			
Apoteka Marijin dvor	3		3

Apoteka Mejtaš

Apoteka Novo Sarajevo	2	2	
Apoteka Novi grad			
Apoteka Otoka			
Ogranak Pofalići			
Ogranak Gornji Pofalići			
Apoteka Pozorište			
Ogranak Rajlovac			
Ogranak Saraj polje			
Apoteka Sedrenik			
Apoteka Skenderija			
Ogranak Srednje			
Apoteka Stari grad	1	1	
Ogranak Švrakino			
Depo Trnovo			
Ogranak Velešići			
Apoteka Vogošća	4	1	3
Ogranak Vratnik			
UKUPNO SA KANTON	34	18	16
Organizacione jedinice-Apoteke Ze-Do Kanton			
Ogranak Olovo 1, Olovo 2 i Careva ćuprija	1		1
UKUPNO ZE- DO KANTON	1		1

Fluktuacija zaposlenih, odlasci i dolasci

Tokom 2019. godine praćen je trend fluktuacije, odlaska zaposlenika po različitim osnovama, te zapošljavanja na određeno i neodređeno radno vrijeme. Analiza fluktuacije važan je zadatak i aktivnost HR funkcije u organizacijama iz više razloga, neophodna je pri planiranju i utvrđivanju potreba za ljudskim resursima u određenom razdoblju, veća fluktuacija prouzrokuje znatne troškove koje je važno pratiti i smanjivati, a svakako je pokazatelj problema koji eventualno u organizaciji postoje. U preciznijem i užem određenju fluktuacija predstavlja svaki trajan odlazak iz organizacije ili jednostavno rečeno – kretanje zaposlenih iz organizacije. Unutar dva postojeća oblika fluktuacije, namjerne i tzv. normalne koja je neizbježna, postoji zdrav odnos. Stoga se može reći da je trend normalne fluktuacije preovladavajući, te da zaposlenici uglavnom kompaniju napuštaju zahvaljujući prirodnim procesima i odlascima, primarno u penziju.

Naime, tokom izvještajnog perioda, penzionisano je ukupno 7 (sedam) radnika, dok su po osnovu sporazumnog raskida radnog odnosa iz JUAS otišla 2 (dva) radnika, dok su 2 (dva) radnika preminula.

Bolovanja, statistika i trendovi

Različiti su razlozi izostanka sa posla, od kojih su najčešći porodijsko odsustvo i bolest. Većinski broj žena, radnica JUAS, zasigurno predstavlja okolnost koja doprinosi broju dana odsustva tokom jedne godine, što nadalje direktno utiče i na poslovne procese, posebice prilikom odsustva zdravstvenih radnika iz procesa rada radi bolovanja, cca. 8% radnika je prosječno na bolovanju.

Zapošljavanja

Na dan 31.12.2019. godine JUAS je imao 422 radnika, od čega je:

- 👉 183 - magistara farmacije (od čega je 13 specijalista)
- 👉 153 – farmaceutska tehničara
- 👉 86 – administrativni, tehnički i ostali radnici.

U izvještajnom periodu je primljeno u radni odnos 11 (jedanaest) novih radnika na određeno vrijeme, u skladu sa Uredbom o postupku prijema u radni odnos u zavodima, agencijama, direkcijama i upravnim organizacijama, pravnim licima sa javnim ovlaštenjima na teritoriji Kantona, Grada ili Općine, u javnim ustanovama i javnim preduzećima, čiji su osnivači Kanton, Grad ili Općina, te privrednim društvima u

kojima Kanton, Grad ili Općina učestvuju sa više od 50% kapitala („Službene novine Kantona Sarajevo“ 9/19 i 21/19).

Napomine radi, za normalno funkcionisanje 9 dežurnih apoteka na području Kantona Sarajevo, čije je radno vrijeme 0 - 24 sata, je potrebno minimalno 50 magistara farmacije, 50 farmaceutskih tehničara i 15 nezdravstvenih radnika.

Zapošljavanje u saradnji sa Federalnim i Kantonalnim zavodima za zapošljavanje

Stanje na tržištu rada u Bosni i Hercegovini, karakterišu sporo otvaranje formalnih radnih mjesta i velike stope nezaposlenosti.

Upravo iz pomenutih razloga u izvještajnom periodu JUAS, nastavljena je korisna saradnja sa Zavodima za zapošljavanje, koja je fokusirana na pružanje prvog radnog iskustva mladim ljudima sa završenom srednjom školom zdravstvenog usmjerenja ili fakultetom. Cilj programa je jačanje konkurentnosti na tržištu rada – kroz prvo radno iskustvo mladim nezaposlenim osobama, osobama bez radnog iskustva u dobi do 30 godina, prijavljenim na evidenciju nezaposlenih.

Ovim licima je kroz pomenuti program omogućeno stručno osposobljavanje za rad u struci i sticanje prvog radnog iskustva u zvanju/zanimanju za koje su se školovali, te da se na taj način ojača njihova konkurentnost na tržištu rada.

Dakle, u izvještajnom periodu JUAS je nastavila sa društveno odgovornom politikom upošljavanja mladih osoba, koji su već duži period nezaposleni i osoba koje se prvi put zapošljavaju.

Pored praktičnog radnog iskustva koje su sticali u apotekama, svi radnici su se bavili kako teorijskim, tako i praktičnim znanjima iz ovoga domena, podsticani su od strane iskusnih magistara farmacije da svoja znanja proširuju i unapređuju, kako bi po okončanju programa što konkurentnije djelovali na tržištu rada.

Tokom izvještajnog perioda u 2019. godini, JUAS je u saradnji sa Zavodom za zapošljavanje KS uposlila 17 radnika.

Učešće JUAS u edukaciji i pripremi zdravstvenih radnika za samostalan rad

Magistri farmacije i farmaceutski tehničari, nakon završenog obrazovanja obavezni su obaviti pripravnički staž.

Pripravnički staž je organizovani oblik stručnog osposobljavanja zdravstvenih radnika za samostalan rad, koji se obavlja pod nadzorom certificiranih mentora/edukatora.

Broj pripravnika koji su obavili stručni staž u JUAS tokom izvještajnog perioda iznosi 64, od čega 36 magistara farmacije i 28 farmaceutskih tehničara.

Poslovno usavršavanje

Cilj učešća i organizacije obuka, radionica, seminara i edukacija jeste da se polaznicima da konkretan set znanja, tehnika i alata iz oblasti djelovanja JUAS, kako bi se na taj način povećala efikasnost i sveopšta produktivnost Ustanove, te se olakšao proces rada putem stečenih znanja i povećala vrijednost samih radnika.

Educiranje kadra kroz uvrštavanje standarda u svakodnevnu praksu, osvježanje znanja i motivacije radnika, podrazumijeva unaprjeđenje konkurentnosti JUAS na tržištu.

Edukacije organizirane u 2019. godini, provođene su uz pomoć partnera JUAS, sponzora, ali i sredstava JUAS planiranih budžetom. Tokom 2019. godine različitim edukacijama prisustvovalo je preko 1.000 zaposlenika JUAS.

Služba za informacione tehnologije

Uvod

U toku izvještajne 2019. godine, Služba za informacione tehnologije je pored svoje uobičajene poslovne funkcije – pružanja širokog dijapazona IT usluga podrške, nastojala kao i u prethodnim godinama ostati na putu generatora inovacija, predvodnika danas iznimno aktuelne digitalne transformacije kompanija, i inicijatora novih i prilagođavanja i unaprjeđenja postojećih poslovnih modela.

Pored niza za JUAS važnih i ambicioznih projekata koji su u potpunosti ili djelomično realizovani u 2018. godini, tokom 2019. godine Služba za informacione tehnologije je nastojala finalizirati projekte koji su u toku, te realizirati niz novih projekata i usluga koji su samom poslovanju donijeli dodatni kvalitet i pospiješili ukupno poslovanje JUAS.

Održavanje novog informacionog sistema

Održavanje i podrška radu novom informacionom sistemu, koji je u JUAS u produktivnom radu od početka 2018. godine će u odnosu na stari informacioni sistem biti na znatno većoj i efikasnijoj razini obzirom na činjenicu da će na istome pored interne podrške kroz Službu za informacione tehnologije, raditi i eksterne ugovorne kompanije koje su implementirale novi informacioni sistem.

Aktivnosti na održavanju novog informacionog sistema su bile bazirane na sljedeće tri velike podgrupe aktivnosti:

- 🔧 preventivno održavanje sistema
- 🔧 korektivno održavanje sistema
- 🔧 operativna podrška radu korisnika sistema.

Kako bi u budućem radu postigli što već nivo autonomnosti i nezavisnosti o eksternoj podršci u smislu održavanja informacionog sistema, Služba za informacione tehnologije je otpočela graditi vlastitu bazu znanja kroz pisana uputstva i procedure za pojedine procese i aktivnosti.

Zaštita IT resursa i podataka

U nastojanju da na adekvatan način zaštiti ključnu procesnu i komunikacijsku opremu JUAS, kao i podatke krajnjih korisnika, Služba za informacione tehnologije je tokom 2019. godine realizirala:

- ✚ preseljenje server sale na novi lokalitet Direkcije JUAS
- ✚ unaprjeđenje serverskog backup rješenja
- ✚ unaprjeđenje konfiguracije Cisco router-a i Layer 3 switch-a
- ✚ implementacija naprednih funkcionalnosti rack-mounted UPS-a.

Novi projekti u 2019. godini

Novi projekti koje je Služba za informacione tehnologije realizirala parcijalno ili u potpunosti tokom 2019. godine su poslovanje Ustanove podigli na još veću razinu, omogućavajući bolju zaštitu sistema, brži i jednostavniji pristup informacijama - pogotovo top i middle management-u, efikasniji rad informacionog sistema korisnicima istog, te dodatne usluge kupcima (pacijentima) JUAS.

Projekti koji su parcijalno ili u potpunosti realizirani u 2019. godini su:

- ✚ implementacija druge faze novog ERP-a
- ✚ integracija apotekarskog programskog rješenja sa eksternim izvorima, te unaprjeđenje postojećih i novih funkcionalnosti
- ✚ unaprjeđenje IT infrastrukture
- ✚ novi servisi.

Implementacija druge faze efikasnijeg ERP-a

Implementacija druge faze projekta „Reinžinjerina poslovnih procesa“ je zbog brojnih nepovoljnih okolnosti, kako sa strane implementatora sistema, tako i sa strane JUAS prolongirana za posljednji kvartal 2019. godine i prvo polugodište 2020. godine. Najznačajniji moduli koji će biti implementirani u ovoj fazi projekta su:

- ✚ Microsoft Dynamics CRM 365
- ✚ Microsoft Power BI
- ✚ integracija sa sistemom za popis osnovnih sredstava.

Microsoft Dynamics CRM 365

Microsoft Dynamics 365 predstavlja platformu za upravljanje odnosima sa klijentima i poboljšanje prodajnih poslovnih procesa. Implementacijom ovog softvera, kao dijela cjelovitog rješenja JUAS će unaprijediti sljedeće poslovne aktivnosti:

- ✚ integracija sa poslovnim sistemom
- ✚ unifikacija, centralizacija i jedinstveno upravljanje matičnim podacima kupaca
- ✚ upravljanje prilikama
- ✚ upravljanje aktivnostima i notifikacijama
- ✚ upravljanje budžetom
- ✚ praćenje podataka o konkurenciji
- ✚ upravljanje narudžbama kupaca
- ✚ upravljanje reklamacijama
- ✚ upravljanje anketama i notifikacijama
- ✚ upravljanje dokumentacijom
- ✚ mogućnost mobilnog CRM-a (tableti i smartphone)
- ✚ mogućnost operativnog izvještavanja u vezi pomenutih aktivnosti.

Microsoft Power BI

Microsoft Power BI predstavlja platformu za naprednu analitiku, obradu informacija i prikaz istih kroz niz dashboarda (prikaza) koji se jednostavno mogu prilagođavati specifičnim potrebama korisnika. Sam alat dostupan je u cloud i desktop verziji sa mogućnošću povezivanja s nizom vanjskih sistema to jest izvora podataka. Implementacijom ovog softvera, kao dijela cjelovitog rješenja JUAS će unaprijediti sljedeće poslovne aktivnosti:

- ✚ granularni pristup podacima, za različite kategorije korisnika i različite grupe poslova, uz personalizaciju prikaza prema dodijeljenim rolama
- ✚ mogućnost prikupljanja podataka iz različitih fizičkih izvora, kao i različitih načina prikupljanja podataka

- ✚ mogućnost dodavanje novih i izmjene postojećih izvora podataka
- ✚ mogućnost agregacije i obrade podataka
- ✚ mogućnost izrade poslovnog modela podataka
- ✚ mogućnost modeliranja i dizajn relacionih i multidimenzionalnih objekata u ciljnoj bazi podataka
- ✚ mogućnost učitavanja podataka iz relacionih baza podataka, flat datoteka i XML izvornih datoteka
- ✚ validacija i osiguranje kvaliteta i konzistentnosti podataka migriranih iz eksternih izvora
- ✚ mapiranje i osvježavanje podataka između izvora podataka i ciljne baze podataka
- ✚ automatizirana konsolidacija i agregacija prikupljenih podataka prema zadanim formulama i pravilima
- ✚ prezentacija podataka krajnjim korisnicima.

Integracija apotekarskog programskog rješenja sa eksternim izvorima unaprjeđenje postojećih i nove funkcionalnosti

Tokom izvještajne 2019. godine izvršena je puna ili parcijalna integracija apotekarskog programskog rješenja eApoteka sa eksternim aplikacijama (izvorima) i to:

- ✚ B2B servis prema dobavljačima
- ✚ interface prema Navision CRM i Power BI
- ✚ unaprjeđenje interface-a prema automatiziranom skladištu.

B2B servis prema dobavljačima

Ovaj servis omogućavat će poslovnu B2B vezu sa sistemima najvećih dobavljača JUAS. Isti omogućava znatno brži, jednostavniji i automatizovaniji sistem naručivanja, pri tome omogućavajući niz dodatnih informacija (kao što su serija i rok valjanosti) i bržeg rješavanja defektura i upravljanja istima. Interface je u fazi finalnog razvoja i testiranja čija se puna funkcija očekuje u 2020. godini.

Interface prema Navision CRM i Power BI

Tokom procesa implementacije druge faze „Reinžinjerina poslovnih procesa“, napravljena je integracija eApoteka apotekarskog programskog rješenja sa Navision ERP modulima CRM i Power BI u smislu razmjene relevantnih podataka za potrebe praćenja kupaca i naprednog izvještajnog sistema.

Nove funkcionalnosti

Nove funkcionalnosti koje su tokom 2019. godine realizovane u apotekarskom programskom rješenju su:

- ✚ unaprjeđenje posudbi pacijentima
- ✚ unaprjeđenje sistema fiskalizacije recepata prelaskom na komunikaciju putem baze podataka umjesto dosadašnje komunikacije putem file-ova
- ✚ unaprjeđenje sistema narudžbi uvođenjem kontrole naručivanja.

Unaprjeđenje IT infrastrukture

Brojne tehnološke promjene i implementacija novih i modernih IT rješenja tokom 2018. i 2019. godine, neminovno su za sobom povukle i odgovarajuće infrastrukturne promjene i unaprjeđenja. Pomenute promjene i unaprjeđenja najviše se ogledaju kroz:

- ✚ redundantni servisi i backup-i sa ciljem povećanja sigurnosti sistema
- ✚ unaprjeđenje VLAN infrastrukture u Direkciji i izoliranje servera od ostatka LAN-a.

Novi servisi

Tokom 2019. godine Služba za informacione tehnologije je implementirala i unaprijedila niz servisa koji će u značajnoj mjeri olakšati, unaprijediti, standardizirati i obogatiti svakodnevne kancelarijske poslove novim naprednim funkcionalnostima. Neki od najznačajnijih su:

- ✚ napredne funkcionalnosti Office 365
- ✚ SharePoint portal.

Office 365

Office 365 predstavlja sveobuhvatnu platformu za obavljanje kancelarijskih poslova i povećanja produktivnosti u radu, a koja podrazumijeva: e-mail korespondenciju, VoIP pozive, dijeljenje dokumenata, timski rad, rad na zajedničkim projektima i dr.. Dokumente je moguće pohraniti na cloud storage gdje su dokumenti u potpunosti sigurni.

Tokom 2019. godine Služba za informacione tehnologije je izvršila implementaciju i educirala korisnike za korištenje značajnog broja naprednih funkcionalnosti koje će dodatno unaprijediti rad korisnika na ovaj platformi.

SharePoint portal

SharePoint portal predstavlja kolaborativnu platformu namijenjenu prije svega kao "document management" platformu i sistem za organizovano pohranjivanje dokumenata. Međutim, obzirom na njegovu fleksibilnost, platformu je moguće koristiti i za integraciju sa ostalim sistemima, pogotovo Microsoft sistemima. JUAS je iskoristila navedeno i napravila niz integracija sa Navision ERP-om tako da je poslovne procese, koji su bili predmetom integracije učinila znatno efikasnijima.

ISO standardi

U cilju sveobuhvatne i konzistentne primjene tokom 2018. godine implementiranih ISO 9001 i 27001 standarda, Služba za informacione tehnologije je u izvještajnoj 2019. godini radila na reviziji i unaprjeđenju pisanih procedura i uputstva za sve poslovne procese koji se odvijaju unutar službe.

Zanavljanje računarske opreme

Tokom 2018. godine, Služba za informacione tehnologije je zanolila najveći dio iznimno zastarjele računarske opreme u apotekama. Pored zanavljanja dijela preostale zastarjele opreme, tokom 2019. godine fokus u hardverskom segmentu poslova Službe za informacione tehnologije je bio na:

- 🔧 zanavljanje cca. 20 fiskalnih printera
- 🔧 rekonstrukcija 3 LAN-a u apotekama.

Služba za nabavku

Tokom 2019. godine fokus odjela Službe za nabavku je bio unaprjeđenje poslovnih procesa, prateći smjernice Dobre distributivne i skladišne prakse, u skladu sa važećim operativni procedurama.

Osnovni cilj Službe za nabavku JUAS-a u 2019. godini je bio optimizacija lagera i nabavki. Nabavke su planirane u skladu sa potrebama i definisanom poslovnom politikom JUAS. Centraliziranim sistemom nabavki JUAS je iskoristivši svoj potencijal, dobrom poslovnom politikom i kroz ugovore o saradnji, ostvarila zacrtane planove.

Tokom 2019. godine je započet proces ažuriranja centralnog šifrnika, koji je u prethodnom period bio zanemaren. Uz kontinuiranu komunikaciju sa partnerima se radilo na uparivanju šifrnika sa veledrogerijama u cilju brže i bolje elektronske komunikacije, kao i u cilju ubrzanja cijelog procesa centralne nabavke.

Optimalizacija zaliha u JUAS

Predviđeni plan upravljanja zalihama na nivou JUAS je dio strateškog cilja i dio plana razvoja kompanije. JUAS, kao najveća apotekarska ustanova, ali i jedina Ustanova ovog tipa u javnom vlasništvu, koja obezbijeduje veći dio potreba stanovništva Kantona Sarajevo u lijekovima, medicinskim sredstvima, nemedicinskim programom i specifičnom farmaceutskom njegom i uslugom, ovim planom upravljanja zaliha, definiše ključne procese vezane za poslovnu politiku optimizacije zaliha.

Kroz kontinuiranu saradnju sa Službom za prodaju i Službom za informacione tehnologije omogućeno je da se razmjena robe (virtuelnim skladištem) između apoteka optimizira.

Koncept razmjene roba između apoteka, virtuelnog skladišta, je podignut na viši nivo sistemom razmjene kompletnog lagera, koji predstavlja zalihu pojedine poslovne jedinice veću od tromjesečne koja se smatra optimalnom.

Relokacija potrebne robe putem razmjene između apoteka, virtuelnog skladišta, je imala signifikantan rast od 442% u odnosu na protekli period, te su time racionalizirane zalihe JUAS, pojačan monitoring Nabavne službe te ostvaren visok procenat "smart" racionalnih nabavki.

Tabela 9. Relokacija robe putem virtuelnog skladišta

Godina	Veleprodajna cijena (BAM)
2018.	289.619,90
2019.	1.280.187,19

Na ovaj način su postignuti slijedeći ciljevi:

- ✚ kontrola troškova u segmentu ukupnih troškova za nabavku lijekova, medicinske i nemedicinske robe
- ✚ optimizacija lagera u skladištu Nabavne službe i u svim poslovnim jedinicama unutar JUAS
- ✚ stručna i planska procjena veličine i vrste narudžbe, kao i stručna i planska nabavka
- ✚ obezbijedivanje kurentne, specifične, defektne, specijalističke i prije svega, kvalitetne robe u količinama koje su potrebne i optimalne
- ✚ pravovremeni i kontinuirani odgovori na potražnju u svrsi obezbijedivanja zadovoljstva pacijenata i korisnika
- ✚ optimiziranje zaliha pomoću mehanizama analitičkog praćenja relevantnih parametara za upravljanje zalihama
- ✚ kontrola lagera rokova na nivou JUAS (FIFO princip praćenja rokova valjanosti).

Tabela 10. Vrijednosti zaliha robe i lijekova na nivou JUAS je u proteklom periodu

Datum	Lager na dan (BAM)
31.12.2018.	15.693.785,00
31.12.2019.	13.158.699,00

Dakle, ukupan lager roba i lijekova JUAS na dan 31.12.2019. u odnosu na 31.12.2018. je nizom navedenih aktivnosti smanjen za značajnih 2.535.086,00 KM, odnosno za 16% uz kontinuirani rast prodaje.

Nabavka lijekova, medicinskih sredstava, i ostalih roba koje su predmet prometovanja u apotekama je vršena putem certificiranih veledrogerija sa kojima su skopljene ugovori o nabavci. Ukupna realizacija nabavke roba u 2019. godini je sljedeća:

Godina	Nabavka od veledrogerija (BAM)
2018.	43.561.021,12
2019.	42.848.874,91

Kadrovska struktura

U Službi za nabavku su pored rukovodioca, zaposlena dva magistra farmacije, tri farmaceutska tehničara, kao i kontakt osobe za apoteke i veledrogerije te administrativno osoblje, dok su u skladištu zaposlena četiri farmaceutska tehničara.

U Odjelu logistike su uposlena četiri uposlenika VSS, jedan skladištar, te četiri vozača.

Farmaceutski otpad

JU Apoteke Sarajevo posjeduje dokument Plan upravljanja farmaceutskim otpadom JUAS, koji je kao strateški dokument JUAS, kreiran i usaglašen sa Planom zaštite okoliša Kantona Sarajevo i sa drugim zakonskim normativima u ovoj oblasti.

JU "Apoteke Sarajevo" je kreirala Standarnu operativnu proceduru o upravljanju farmaceutskim otpadom, koja se sprovodi u svim poslovnim jedinicama. U protekloj godini smo imali potpisan ugovor sa firmom koja je licencirana za zbrinjavanje farmaceutskog otpada, te je isti uništen prema važećim procedurama i planu.

Skladište Službe za nabavku

U 2019. godini nije bilo ulaganja u segment skladišnog prostora i voznog parka. Prostor i kadrovi skladišta Službe za nabavku su iskorišteni u maksimalnom kapacitetu.

Skladište lijekova, skladište logističke podrške i skladište farmaceutskog otpada imaju odvojene prostorne i funkcionalne opsege.

U toku 2019. godine su se koristila i disperzivna skladišta u veledrogerijama.

Robne rezerve

JU „Apoteke Sarajevo“ su u skladu sa Zaključkom Vlade Kantona Sarajevo broj: 02-05-23316-10/16 od 14.07.2016. g. razdužene sa lagerom robnih rezervi.

Na skladištu robnih rezervi Kantona Sarajevo, osim 490 litara (490.000 mililitara) koncentrovanog etanola, fizički nije zatečena nijedna stavka koja se odnosi na lijekove, hemikalije i zavojni materijal. Naime, 30.04.2019. godine, a prema Odluci Generalnog direktora br. 01-03-660/19, od dana 10.04.2019. godine, izvršeno je fizičko uništenje robnih rezervi Kantona Sarajevo, smještenih u JU “Apoteke Sarajevo” prema zakonski propisanoj proceduri.

Odjel logistike

Odjel logistike koordinira sva kretanja materijala, proizvoda i roba u fizičkom, informacionom i organizacionom pogledu.

Logistika je u koordinaciji sa Službom za pravne poslove JUAS za odabir najpovoljnijeg dobavljača (izvođača radova i usluga) primijenjivala zakonske normative u svezi sa javnim nabavkama (upiti, zahtjevi za ponude), kako bi komisija mogla da donese adekvatnu odluku za odabir i potpisivanje ugovora.

Adekvatnim radom Odjela logistike tokom 2019. godine ostvarena je ušteda u troškovima održavanja objekata. U ovoj godini JU “Apoteke Sarajevo” su imale veliku investiciju, kompletno renoviranje Apoteke Stari Grad. Apoteka je modernizovana i uređena prema najvišim svjetskim standardima kako bi se praćenjem svjetskih trendova, što više približili pacijentu te zadovoljili njegove potrebe.

Naziv troška	Iznos sa PDV-om 2018. (BAM)	Iznos sa PDV-om 2019. (BAM)
Održavanje objekata	44.096,05	41.062,54
Održavanje transportnih sredstava	9.702,70	12.971,35
Investicija u obnovu Centralne apoteke	916.175,88	0.00
Investicija u obnovu Apoteke Stari grad	0.00	896.163,91

Zadaci Odjela logistike u 2019. godini su bili:

- ✚ planiranje i analiza predviđenih budžetskih sredstava iz oblasti održavanja i tenderskih nabavki
- ✚ održavanje poslovnih jedinica
- ✚ održavanje voznog parka
- ✚ nabavka i distribucija kancelarijskog i higijenskog materijala
- ✚ praćenje, kontrola i servisiranje iz oblasti protupožarne zaštite
- ✚ praćenje i evidencija baždarenja vaga i ostale medicinske opreme u poslovnim jedinicama
- ✚ u saradnji sa Zavodom za javno zdravstvo organizovani su redovni sanitarni pregledi uposlenika
- ✚ učešće u koordinaciji godišnjeg popisa inventara
- ✚ kontrola sprovođenja DDD mjera, plan i evidencija
- ✚ praćenje evidencija iz oblasti fizičke i elektronske zaštite objekata.

Evidentno je da se kroz rad Odjela logistike organizovanije pristupa zadovoljenju potreba poslovnih jedinica, te se troškovi kontroliraju i reduciraju kroz kontinuirano praćenje potreba i realizacije potrebnih usluga.

Služba za prodaju

Služba za prodaju obuhvata 47 poslovnih jedinica (apoteka, ogranaka, depoa), Odjeljenje marketinga i Call centar/Informativni centar JU „Apoteke Sarajevo“.

47 Poslovne jedinice
(apoteke, ogranaci, depoi)

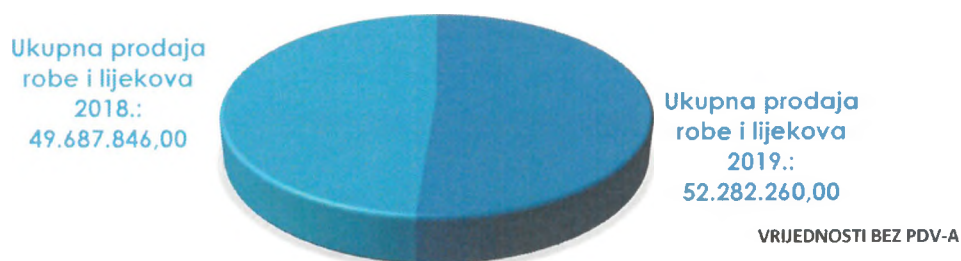
+ Odjeljenje marketinga

+ Call centar
(Informativni centar)

Prema planu definiranom za 2019. godinu, Služba za prodaju se fokusirala na sljedeće projekte:

- ✚ ostvarenje većeg učešća u realizaciji recepata na oba kantona u kojima poslujemo
- ✚ povećanje udjela komercijalne prodaje u ukupnoj prodaji JUAS
- ✚ povećanje prodaje vlastitih galenskih i magistralnih proizvoda, unaprjeđenje procesa i proizvoda Galas portfolio-a
- ✚ edukacije kadra u skladu sa modernim kompetencijama i zahtjevima tržišta
- ✚ proširenje i modernizacija portfolio-a proizvoda i usluga apoteka kroz uvođenje noviteta
- ✚ jačanje komunikacije sa pacijentima/kupcima putem Call centra
- ✚ povećanje broja promocija i organizovanih savjetovanja za pacijente
- ✚ stalno unaprjeđenje kvalitete stručnog časopisa "Apotekar"
- ✚ praćenje najnovijih farmakoterapijskih mjera i pristupa preko kontinuirane edukacije zaposlenih u skladu sa modernim kompetencijama, kao i pružanje najnovijih, tačnih i objektivnih informacija drugim zdravstvenim radnicima i građanima.

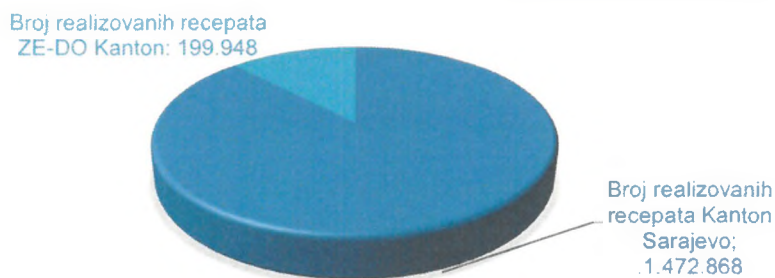
U izvještajnom periodu došlo je do rasta ukupne prodaje u iznosu od 5,19 % u odnosu na 2018. godinu, a koji je uslovljen rastom komercijalne prodaje od 1,68 %, dok je esencijalna prodaja bila veća za 10,91 % u odnosu na 2018. godinu. Rast ukupne prodaje zabilježen je u 38 poslovnih jedinica u odnosu na prethodnu godinu.

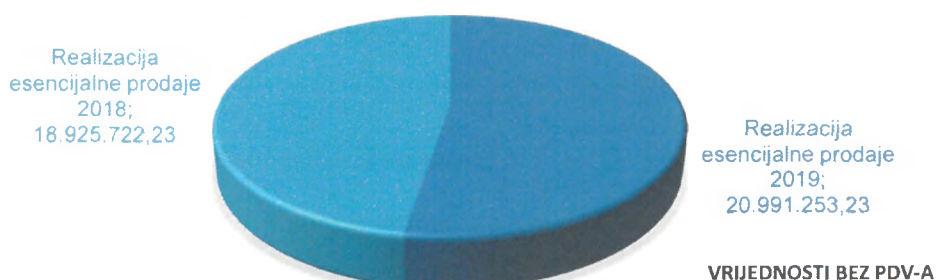
U izvještajnom periodu u poslovnicama JUAS na području Kantona Sarajevo i Zeničko-dobojskog Kantona realizovano je 1.672.816 recepata, dok je u 2018. godini realizovano 1.527.366, što je za 145.450 (9%) više recepata u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu. Isto je ilustrovano i na grafu niže.

BROJ REALIZOVANIH RECEPTA

U 2019. godini je ostvaren prihod od prodaje po osnovu recepata u iznosu od 20.991.253,23 KM, dok je u 2018. godini ostvaren prihod u iznosu od 18.925.722,23 KM, što je za 10,91 % više u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu. Isto je ilustrovano i na grafu niže.

Služba za prodaju se u drugoj polovini 2019. godine fokusirala na promjenu strukture prodaje, povećanje udjela komercijalne prodaje, proširenje vlastitog asortimana, što je rezultiralo u konačnici rastom komercijalne prodaje u odnosu na 2018. godinu.

U saradnji sa Službom za nabavku, pažljivo su praćene potrebe tržišta i trendovi u farmaceutskoj industriji, te shodno tome vršena je nabavka novih lijekova, medicinskih sredstava, dodataka prehrani, kozmetike i dijetetike.

Tekuće poslovanje se odvijalo bez zastoja i poremećaja, a opskrbljenost lijekovima je bila kontinuirana i zadovoljavala je potrebe stanovništva.

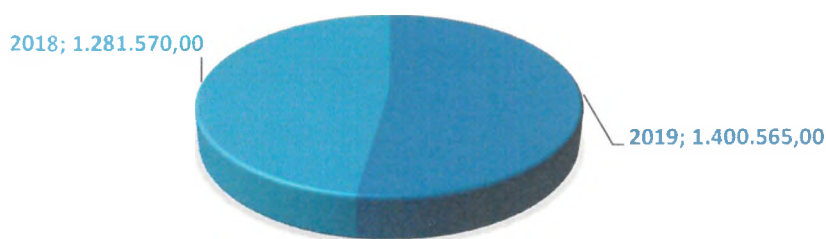
Učešće pojedinih grupa artikala u ukupnom prometu u 2019. godini je prikazana u tabeli niže:

Vrsta artikala	Udio u prodaji
LIJEKOVI	58,04%
PARAFARMACEUTIKA	17,79%
LIJEKOVI - OTC	12,45%
MEDICINSKA SREDSTVA	5,69%
GALAS	2,54%
KOZMETIKA	2,05%
DODACI PREHRANI	1,15%
ČAJEVI I ČAJNE MJEŠAVINE	0,20%
OSTALO	0,09%

U sklopu aktivnosti za unaprjeđenje prodaje Galas kozmetičke linije, našim pacijentima/kupcima smo omogućili besplatnu analizu tipa kože upotrebom uređaja, API – 100 Skin, koja obuhvata određivanje stepena vlažnosti, masnoće i stanja kože lica uz preporuku najadekvatnije njege iz Galas portfolio-a.

Pojačane marketinške aktivnosti i usmjerenost na promociju vlastitih galenskih proizvoda, te proširenje asortimana rezultiralo je povećanjem prodaje. Tako da je u 2019. godini ostvaren prihod od 1.400.565 KM bez PDV-a Galas proizvoda, što je za 9,29% više nego u istom periodu prethodne godine.

GALAS PRIHOD (VRIJEDNOSTI BEZ PDV-A)

Profesionalnim pristupom, educiranim i stručnim timovima, detaljno analizirajući zahtjeve i potrebe tržišta uz odabir odgovarajućih marketinških strategija, JUAS je proširila i obogatila svoj Galas asortiman, što je rezultiralo da u 2019. godini povećanjem prodaje Galas-a.

Tabela 11. Top 5 proizvoda iz portfolio-a Galas po prodaji

Naziv artikla	Vrijednost (BAM)
GALAS ZLATNA SMILJE KREMA DNEVNA 50 ML	95.356,95
GALAS PANTEGAL	91.161,65
GALAS KREMA SA KOLAGENOM	83.012,75
GALAS JECOGAL	82.364,80
GALAS ZLATNA SMILJE KREMA NOĆNA 50 ML	80.623,45

Usluge za pacijente/kupce i promotivne aktivnosti

S ciljem podizanja svijesti o prevenciji i zaštiti zdravlja, JUAS je učestvovala u obilježavanju određenih datuma iz Kalendara zdravlja Svjetske zdravstvene organizacije, kako bi se javnosti skrenula pažnja na važnost očuvanja zdravlja i prevencije bolesti. Promotivne aktivnosti, usko vezane za informisanje pojedinaca i javnosti imale su za cilj podizanje zdravstvene svijesti i kulture, odnosno brigu za sopstveno zdravlje i okolinu, zaštitu životne sredine, kao i stvaranje čvrstih veza između apoteka i drugih zdravstvenih ustanova, odnosno društvene zajednice u cjelini.

Tokom 2019. godine nastavljeno je sa pružanjem usluga screening mjerenje nivoa glukoze u krvi, kao i screening mjerenje koncentracije holesterola i triglicerida u krvi.

Građani su imali mogućnost određivanja vitaminsko-mineralnog statusa, QRMA (Quantum Resonance Magnetic Analyzer) mjerenja i provjeru stanja kože i vlasišta.

U JU "Apoteke Sarajevo" usluga: "Preventivnog određivanja starosti krvnih žila" za koju vlada veliko interesovanje građana, uvedena je u šest prodajnih jedinica JU "Apoteke Sarajevo".

Riječ je o metodi koja je zasnovana na relevantnim medicinskim istraživanjima i koja na osnovu jednostavnog i brzog testiranja u apoteci uz pomoć savremenog uređaja koji mjeri brzinu pulsog talasa u krvnim sudovima određuje elastičnost krvnih sudova na osnovu čega se procjenjuje stanje odnosno jednostavnije rečeno starost krvnih sudova. Na ovaj način se u velikoj mjeri i na vrijeme, uz određene promjene u stilu života mogu prevenirati kardiovaskularna oboljenja, koja danas odnose veliki broj mladih života.

JU "Apoteke Sarajevo" je u saradnji sa Komorom magistara farmacije Federacije BiH, Ministarstvom zdravstva Kantona Sarajevo i Farmaceutskim fakultetom u Sarajevu obilježila Svjetski dan farmaceuta, 25. septembar.

Moto ovogodišnjeg Svjetskog dana farmaceuta je bio "Sigurni i djelotvorni lijekovi za sve" (Safe and effective medicines for all).

Cilj teme Svjetskog dana farmaceuta bio je promovirati izuzetno važnu ulogu magistara farmacije u unaprjeđenju sigurnosti i učinkovitosti lijekova kroz sprječavanje pogrešaka pri uzimanju lijekova. Greške vezane uz lijekove su jedan od faktora rizika, te magistri farmacije imaju ključnu ulogu da osiguraju terapiju bez štetnih utjecaja.

Sve promotivne aktivnosti JUAS bile su usmjerene na kreiranje pozitivnog javnog mišljenja, privlačenje pacijenata/kupaca, ispunjavanje njihovih potreba, želja i očekivanja, stvaranja privrženosti, kreiranje

dodatne vrijednosti (added value), što je u konačnici rezultiralo stvaranjem zadovoljstva i lojalnosti krajnjih korisnika.

Na ovaj način pokušali smo uticati na jačanje korporativnog brenda u očima javnosti, kao društveno odgovorne Ustanove, koja svim svojim kapacitetima radi na ispunjenju zadovoljstva potencijalnih i postojećih pacijenata/kupaca koji trebaju uslugu ili proizvod u našoj Ustanovi.

JU "Apoteke Sarajevo" u skladu sa potrebama tržišta je prepoznala značaj uspostavljanja sa radom specijalizovanog Pharm shop-a.

Pharma Shop je smješten u starom dijelu grada u ulici Obala Kulina Bana br. 40 u sklopu dežurne apoteke „Bašćaršija“. Sam prostor je dizajniran po modernim svjetskim standardima, otvorenog je tipa što znači da kupcima omogućava slobodan i nesmetan pristup proizvodima i informisanju o istim. Pharm shop je mjesto za sve one koji vode zdrav način života, brinući se za očuvanje cjelokupnog zdravlja. U Pharm shop-u građani imaju priliku da u kontaktu sa stručnjacima iz oblasti farmacije, nutricionije i dijetetike dobiju korisne savjete i informacije o zdravom načinu života, ishrani, vitaminsko-mineralnim kombinacijama i dodacima prehrani.

Posebna pažnja posvećena je dodacima prehrani i zdravoj hrani, koji su od iznimne važnosti za prevenciju bolesti. Dakle, namijenjen je prije svega osobama koje vode brigu o svom zdravlju, zatim osobama koje nemaju dovoljno vremena da se posvete uravnoteženoj prehrani, kao i sportistima i trudnicama, djeci, te starijim osobama i bolesnicima.

Nisu zanemarene ni najosjetljivije kategorije stanovništva, a to su trudnice, bebe i naši najmlađi sugrađani, kojima se u Pharm shopu pruža širok izbor dodataka prehrani namijenjen upravo njihovom stanju organizma i životnoj dobi. U želji da se pomogne i unaprijedi kvalitet života starijih osoba i hroničnih bolesnika, obezbijeđeni su proizvodi koji mogu biti idealna nadopuna redovnoj terapiji i pružiti olakšanje za brojne zdravstvene probleme sa kojima se suočavaju.

Call centar

Call centar je u protekloj godini registrovao ukupno 19.111 poziva od čega je 19.962 poziva građana i pacijenata, dok je 178 poziva pripadalo pozivima zdravstvenih radnika.

Broj poziva u Call centru je u 2019. godini povećan za 203 u odnosu na 2018. godinu, što ukazuje na sve veću potrebu stanovnika za savjetovanjem sa magistrima farmacije, ne samo o pravilnoj upotrebi lijekova već i o prevenciji bolesti i zdravom načinu života.

Mjesec	Ukupan broj poziva 2013 god	Ukupan broj poziva 2014 god	Ukupan broj poziva 2015 god	Ukupan broj poziva 2016 god	Ukupan broj poziva 2017 god	Ukupan broj poziva 2018 g	Ukupan broj poziva 2019 god
JANUAR	2.594	953	1.107	1.330	1.601	1.630	1.644
FEBRUAR	2.125	1.194	965	1.411	1.443	1.613	1.650
MART	1.786	1.875	1.052	1.424	1.519	1.722	1.728
APRIL	1.727	1.678	1.070	1.417	1.430	1.734	1.732
MAJ	1.780	2.499	1.085	1.427	1.507	1.816	1.732
JUNI	1.363	1.732	1.104	1.460	1.482	1.739	1.652
JULI	1.426	1.463	1.117	1.506	1.513	1.624	1.673
AVGUST	1.106	1.402	1.106	1.466	1.515	1.587	1.631
SEPTEMBAR	1.220	1.591	1.111	1.479	1.538	1.560	1.635
OKTOBAR	1.027	1.621	1.371	1.481	1.518	1.644	1.647
NOVEMBAR	953	1.626	1.294	1.717	1.552	1.584	1.664
DECEMBAR	1.105	1.477	1.545	1.621	1.624	1.684	1.752
Ukupno	18.212	19.111	13.927	17.739	18.242	19.937	20.140

U tabelama niže prikazani su ukupni pozivi u 2018. i 2019. g. građana/pacijenata i zdravstvenih radnika, a koji se odnose na stručna pitanja, kao i pitanja vezana za druge vrste informacije.

2018	godina	Pozivi zdravstv.radnika info pitanje	stručno pitanje	Pozivi građana i pacijenata info pitanje	stručno pitanje
Januar	2018	17	29	1527	57
Februar	2018	19	25	1500	69
Mart	2018	18	24	1618	62
April	2018	19	28	1620	67
Maj	2018	15	23	1703	75
Juni	2018	14	25	1631	69
Juli	2018	13	22	1544	45

Avgust	2018	12	18	1507	50
Septembar	2018	10	15	1498	37
Oktobar	2018	12	19	1573	40
Novembar	2018	13	15	1501	55
Decembar	2018	12	10	1600	62

2019	godina	Pozivi zdravstv.radnika info pitanje	stručno pitanje	Pozivi građana i pacijenata info pitanje	stručno pitanje
Januar	2019	8	7	1594	35
Februar	2019	10	10	1596	34
Mart	2019	9	9	1655	55
April	2019	10	8	1658	56
Maj	2019	8	8	1657	59
Juni	2019	5	6	1598	43
Juli	2019	10	5	1610	48
Avgust	2019	8	4	1580	39
Septembar	2019	7	3	1590	35
Oktobar	2019	8	5	1601	33
Novembar	2019	9	4	1621	30
Decembar	2019	10	7	1705	30

Edukacija uposlenika

U 2019. godini organizirano je niz edukacija za magistre farmacije i farmaceutske tehničare, i to iz oblasti razvoja i evaluacije kompetencija u farmaciji, prodajnih i komunikacijskih vještina, razvoja novih lijekova, kao i samomedikacije. Naši magistri farmacije su sa svojim radovima uzimali aktivno učešće na relevantnim stručnim skupovima, kao što je Kongres magistara farmacije Federacije BiH.

Mehanizmi unutrašnjeg nadzora

U skladu sa važećim zakonskim propisima i aktima JUAS, Komisija za unutrašnji nadzor u saradnji sa Stručnim vijećem JUAS je obavljala redovne unutrašnje kontrole prema definisanom godišnjem planu. U obavljanju unutrašnjeg nadzora, Komisija je naročito kontrolisala zakonitost i stručnost poslovanja organizacionih jedinica i zdravstvenih radnika, snabdjevenost i opremljenost poslovnih jedinice, način izdavanja lijekova, registrovanje i prijavljivanje neželjenih djelovanja lijekova, izradu magistralnih i galenskih pripravaka, finansijsko i materijalno poslovanje u skladu sa zakonom i aktima JUAS, organizaciju stručne obuke zdravstvenih radnika – pripravnika, vođenje stručne administracije, zakonito evidentiranje izdavanja opojnih sredstava, itd.

Pacijenti/kupci kontinuirano tokom godine mogli su izraziti svoje prigovore, pohvale i sugestije, što je omogućilo pružanje kompletnije usluge kroz korektivne i preventivne mjere koje smo poduzimali.

Također, u 2019. godini, bavili smo se i istraživanjem nezadovoljenih potreba za lijekovima i uslugama pacijenata/kupaca JUAS. U saradnji sa dobavljačima, realizovali smo uvoz lijekova za potrebe pojedinačnih pacijenata. Na ovaj način smo značajno smanjili upliv nelegalnog stavljanja lijekova u promet, te kroz legalne procedure omogućili traženi lijek, uz sigurnost i farmaceutsku uslugu u skladu sa svim lokalnim i svjetskim propisima.

Služba za istraživanje i razvoj

Služba za istraživanje i razvoj nije postojala u 2019. godini. Statutom o izmjenama i dopunama Statuta JUAS, ista je uvedena. Od 2016. godine nije postojala Služba za istraživanje i razvoj. Dolaskom novog menadžmenta ukida se do tada postojeći Centar za kvalitet, koji je upošljavao jednog uposlenika, i u 2019./2020. godini uvodi Služba za istraživanje i razvoj.

Služba za razvoj i istraživanje JU "Apoteke Sarajevo" je u 2019. godini imala za cilj unaprjeđenje procesa i proizvoda Galas portfolio-a, unaprjeđenje edukacijskih koncepata uposlenih zdravstvenih radnika, standardizaciju procesa apoteka sukladno zakonskim propisima, unaprjeđenje portfolio-a proizvoda i usluga apoteka kroz uvođenje noviteta i ispunjenje nezadovoljenih potreba pacijenata/korisnika usluga JU "Apoteke Sarajevo".

Galenski laboratorij „Galas“

Aktivnosti Galenskog laboratorija „Galas“ u 2019. godini za cilj su imale unaprjeđenje procesa i proizvoda Galas portfolio-a, realizaciju planirane proizvodnje i sprovođenje svih planiranih aktivnosti u toku 2019. godine.

Proizvodnja u Galenskom laboratoriju Galas u 2019. godini odvijala se u skladu sa planom i zacrtanim ciljevima, poštujući principe GMP (dobre proizvodne prakse), GLP (dobre laboratorijske prakse) i GDP (dobre distributivne prakse). Posebna pažnja posvećena je optimalnim zalihama Galasovih proizvoda.

U 2020. godini je planirana i daljnja investicija u infrastrukturu Galasa, a koja će doprinijeti povećanju kapaciteta u proizvodnji, jačanju mogućnosti za razvoj novih proizvoda, pojačanju sigurnosti na radu, kao i jačanju prodaje izvan JU „Apoteke Sarajevo“.

Proizvodnja je u potpunosti pratila tempo prodaje, pri čemu se vodilo računa o optimalnim zalihama Galasovih proizvoda. U skladu sa zakonskom regulativom plasman galenskih proizvoda i čajeva na tržište vršen je isključivo putem poslovnih jedinica JU „Apoteke Sarajevo“, a kozmetike i kozmetike sa posebnom namjenom na tržište Federacije BiH putem veletrgovin.

Nastavljena je saradnja u pogledu vanjske kontrole gotovih proizvoda Galasa sa kontrolnim laboratorijem Zavoda za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine.

Prvi put u JU „Apoteke Sarajevo“ su izvršene kliničke studije za preparate portfolio-a Galasa.

Nastavljen je proces izrade studija stabilnosti za Galasove proizvode u cilju definisanja roka upotrebe i produženja roka upotrebe preparata Galas portfolio-a.

Najznačajnije aktivnosti u 2019. godini

Pored gore navedenog, u 2019. godine su vršene i sljedeće aktivnosti:

- ✚ razvoj novog proizvoda „Vagitorije sa eteričnim uljem čajevca“ koji je registrovan za grupu Kozmetika sa posebnom namjenom uz mogućnost plasmana na tržište Federacije BiH
- ✚ kliničke studije za tri vrste vagitorija iz portfolio-a Galenskog laboratorija „Galas“ su potvrdile djelotvornost
- ✚ izvršene studije stabilnosti za pet preparata iz portfolio-a Galenskog laboratorija „Galas“ u cilju definisanja i produženja roka upotrebe. Studije su urađene za sljedeće preparate: Galea dnevna krema, Galea noćna krema, Masna vitaminska krema, Pantegal i Jecogal
- ✚ prvi put u poslovanju su proizvedeni testeri kozmetičkih krema (15.017 komada) za pet kozmetičkih krema, i to Zlatna argan krema dnevna TESTER, Zlatna argan krema noćna TESTER, Zlatna smilje krema dnevna TESTER, Zlatna smilje krema noćna TESTER i Krema sa kolagenom TESTER
- ✚ nastavljena je ugovorna proizvodnja za tri proizvoda – Fitogal, Vagitorije sa ekstraktom pet biljaka, Vagitorije sa kantarionovim uljem, a proširena je sa novim proizvodom u 2019. godini – Vagitorije sa eteričnim uljem čajevca
- ✚ razvoj i dorada postojećih proizvodnih formulacija, kao dio stalnih aktivnosti na unaprjeđenju kvaliteta gotovih proizvoda
- ✚ vršena interna edukacija i osposobljavanje kompletnog kadra za rad u svim proizvodnim fazama
- ✚ izvršena korekcija ambalaže za Algal losion – tamna staklena boca sa raspršivačem s ciljem prikladnije aplikacije
- ✚ upravljanje kvalitetom pročišćene vode u poslovnim jedinicama JU „Apoteke Sarajevo“ gdje su svi segmenti ovog procesa podignuti na zavidan nivo

- vršene su redovne kontrole internog audita upravljanja kvalitetom pročišćene vode u svim poslovnim jedinicama JU „Apoteke Sarajevo“.

Klinička ispitivanja za tri vrste vagitorija portfolio-a Galas urađena su u saradnji sa JU Zavod za zdravstvenu zaštitu žena i materinstva Kantona Sarajevo i Farmaceutskim fakultetom u Sarajevu. Klinička studija uspješno je provedena u periodu april – septembar 2019. godine i uključivala je 205 pacijenata. Kliničke studije pokazale su da sve tri vrste vagitorija na bazi biljnih ekstrakata, imaju pozitivan učinak u tretmanu upale rodnice. Klinička ispitivanja su obavljena na sljedećim preparatima:

- Vagitorije sa ekstraktom pet biljaka
- Vagitorije sa kantarionovim ulje i
- Vagitorije sa eteričnim uljem čajevca.

Proizvodnja u 2019. godini

U 2019. godini proizvodni portfolio Galasa obuhvatao je 86 gotovih proizvoda, pri čemu je 26 proizvoda iz grupe kozmetika, 6 iz grupe kozmetika sa posebnom namjenom, 11 iz grupe galenskih proizvoda, te 46 iz grupe čajeva.

Za potrebe proizvodnje utrošeno je hemikalija u iznosu od 156.639,00 KM, biljnih droga u iznosu od 85.129,09 KM te ambalaže u iznosu od 221.623,54 KM. Vrijednost isporučenih preparata iz ugovorne proizvodnje iznosi 41.905,85 KM.

U 2019. godini je proizvedeno 201.343 komada gotovih proizvoda od čega je 16.000 komada gotovih proizvoda obuhvaćeno ugovornom proizvodnjom.

Opis	2019.
Broj proizvedenih pripravaka (komada)	201.343
Proizvodna vrijednost (BAM)	505.298
Utrošak hemikalija u proizvodnji (BAM)	241.768,09
Utrošak ambalaže u proizvodnji (BAM)	221.623,54

Kontrolno/analitički laboratorij Galasa je vršio kontrolu ulaznih sirovina, poluproizvoda i gotovih proizvoda i pri tome uradio 1.186 analitičkih izvještaja. Broj analiza u Zavodu za javno zdravstvo Federacije BiH iznosi 42 (vanjska, fizičko-hemijska i mikrobiološka kontrola).

Broj donešenih odluka o upotrebi u 2019. godini je: 608 (292 za čajeve, 20 za ugovornu proizvodnju, te 296 za ostale proizvode).

Sve poslove, kako proizvodnje, tako i kontrole kvaliteta u Galasu je u 2019. godine obavljalo 15 stalno uposlenih, od čega su četiri magistra farmacije specijalisti, jedan magistar farmacije u proizvodnji, osam farmaceutskih tehničara, te jedna spremačica.

Odjel za kvalitet

Sistem upravljanja kvalitetom poslovanja JU "Apoteke Sarajevo" utemeljen je na certifikacijskim standardima za apoteke i smjernicama Agencije za kvalitet i akreditaciju u zdravstvu Federacije BiH, Zakonu o sistemu poboljšanja kvaliteta, sigurnosti i drugim relevantnim zakonima te standardima.

Odjel za kvalitet je i u 2019. godini kroz različite aktivnosti usmjerene ka poboljšanju kvaliteta i sigurnosti, prema načelima POCA (planiraj, uradi, provjeri i djeluj), bio posvećen zadatku da se kvalitet i visoki standardi farmaceutske usluge, kao i vlastitih proizvoda postignu u cijeloj Ustanovi, a u skladu s godišnjim planom rada.

Prije svega, radilo se na praćenju i implementaciji zahtjeva nacionalne legislative i smjernica međunarodnih standarda, s posebnom pažnjom prema:

- ✚ validaciji opreme i procesa, te
- ✚ istoriji medikacije i "compliance" pacijenata.

U skladu sa zahtjevima AKAZ certifikacijskih standarda za apoteke, te u cilju modificiranja sistema koji je sposoban da isporuči sigurnu i kvalitetnu farmaceutsku uslugu, radilo se na primjeni i održavanju pravilnog funkcionisanja sistema upravljanja kvalitetom. S tim u vezi, urađen je niz aktivnosti koje su navedene u nastavku:

- praćeno je zadovoljstvo pacijenta/korisnika uslugama JU "Apoteke Sarajevo", i to prema:
 - ✚ spontanim izvještajima s terena u vidu prigovora, pohvala, sugestija, a u saradnji sa Komisijom za prigovore JUAS

- ✚ anketi o ispitivanju zadovoljstva pacijenata/korisnika, kojom je izvršeno formalno ispitivanje zadovoljstva pacijenata/korisnika usluga JUAS u svim poslovnim jedinicama kroz 17 pitanja, a na uzorku od 1.336 ispitanika
- provedeno je ispitivanje o zadovoljstvu uposlenika, kroz anonimnu on-line anketu koja je bila namijenjena svim uposlenicima JUAS, a pomoću koje su uposlenici mogli slobodno izraziti svoje (ne) zadovoljstvo u pogledu svojih prava i statusa.
- praćene su prijave problema s lijekovima i receptima, i to:
 - ✚ prijave sumnje u kvalitetu lijeka i ostalih proizvoda, uključujući i vlastite Galas proizvode
 - ✚ prijave sumnje na falsifikat recepta
 - ✚ prijave neželjenih djelovanja lijeka, uključujući i vlastite Galas proizvode
 - ✚ provođenje dodatnih mjera opreza za pojedine lijekove ili grupe lijekova, po uputama Agencije za lijekove i medicinska sredstva BiH (ALMBiH)
 - ✚ povlačenje lijekova s tržišta različitih proizvođača, po uputama ALMBiH
- radilo se na osiguranju sigurnih uslova za rad uposlenika:
 - ✚ napravljena je procedura sa uputama za sigurno rukovanje robotizovanim skladištem (za Centralnu apoteku i apoteku Stari grad)
 - ✚ postavljene su dodatne oznake za sigurnost uposlenika i pacijenata/korisnika usluga (klizav pod, otrov za miševе)
 - ✚ dolaskom novog menadžmenta, a shodno zakonskim procedurama, pokrenut je zahtjev za godišnji sistematski pregled svih uposlenika JUAS. Shodno tome, planirana je javna nabavka te pokrenuta sva procedura za godišnji sistematski pregled svih uposlenika JUAS (n=440), a finalizacija ugovora i realizacija sistematskih pregleda realizirana je početkom 2020. godine
 - ✚ planirana je javna nabavka i pokrenuta procedura za obuku određenog broja uposlenika (n=125) iz oblasti prve pomoći sa posebnim osvrtom na BLS/AED i nekoliko tipičnih scenarija (gušenje zbog čvrstog sadržaja, krvarenje, opekotine, evakuacija unesrećenog bez svijesti), realizacija prolongirana za 2020. godinu
 - ✚ inicirana izrada novog Pravilnika o zaštiti na radu JUAS

- u okviru uspostavljenog sistema upravljanja farmaceutskim otpadom, nastalim u procesima rada JU "Apoteke Sarajevo", prikupljen je farmaceutski otpad iz svih poslovnih jedinica, Nabavne službe i Galasa, nastao u 2018. godini i procesuiran u skladu sa važećim procedurama i propisima
- kontinuirano su evidentirane incidentne situacije koje se tiču pacijenata, uposlenika, tretmana, zadataka, radnog okruženja, organizacije i menadžmenta. Sve su analizirane i zaključene sa prijedlozima mjera za poboljšanje
- radilo se na ustrojavanju integrisanog upravljanja rizicima u segmentu usluga i proizvoda kroz identifikaciju rizika, njihovu procjenu, analizu, korektivne i preventivne mjere na nivou JUAS. Napravljen je Plan upravljanja rizikom na nivou JUAS, a kao kompilacija iz svih PJ JUAS.

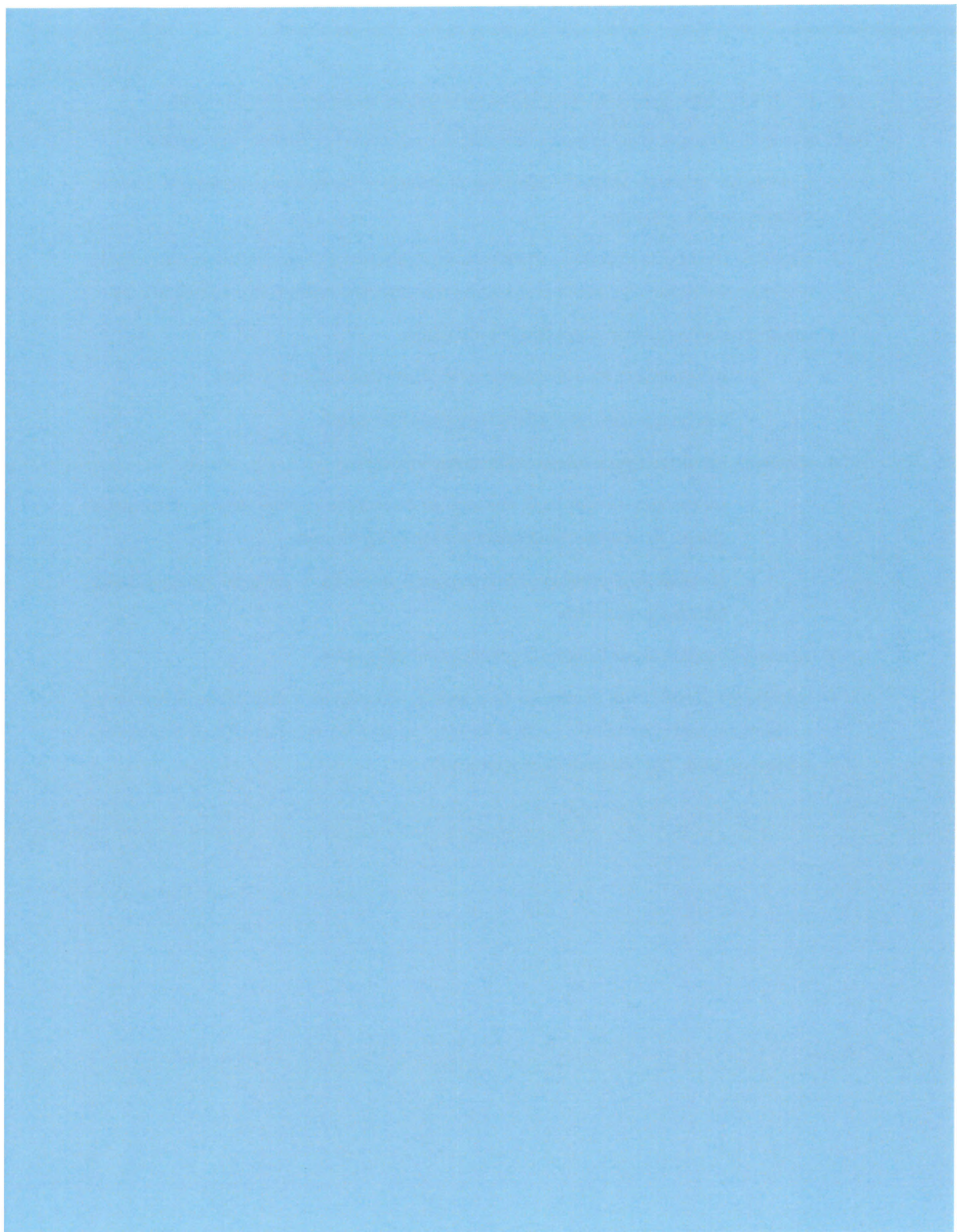
U saradnji sa odjelima za podršku su izvršene preventivne/korektivne akcije kojima su djelimično rizici otklonjeni ili umanjeni:

- ✚ izvršena kvalifikacija laboratorijskih vaga
- ✚ izvršena nabavka novih termometara s mogućnošću baždarenja, sa softverskim rješenjem i mogućnošću dojava na mobitel - 10 kom i to za PJ: Otoka, Koševsko Brdo, Centralna apoteka, Stari Grad, Grbavica, Vrazova, Marijin Dvor, Pofalići, Pozorište, Hitna
- ✚ izvršena nabavka određenog broja novih fiskalnih printera
- ✚ izvršena nabavka određenog broja novih PC računara
- ✚ izvršene popravke po PJ radi otklanjanja uočenih rizika
- u okviru obaveznog izvještavanja prema AKAZ-u, na mjesečnom nivou su praćeni obavezni indikatori izvedbe za 25 certificiranih apoteka, na osnovu kojih se izrađuje finalni izvještaj na godišnjem nivou
- u okviru finalne pripreme apoteka u svrhu recertifikacije, sve certificirane apoteke su pripremljene, provjerene i dodatno svi timovi educirani
- ✚ proveden interni audit 25 apoteka u skladu s godišnjim planom internih audita, kao i interni audit sektora za opšte, pravne i kadrovske poslove
- ✚ izvršena kontinuirana interna edukacija farmaceutskih timova i spremačica za efektivniju i efikasniju primjenu implementiranih standarda, a o sljedećim temama: pravilnom provođenju radnih procesa i procedura, kao i o nejasnoćama u radu, upravljanju rizicima, incidentima, medikacijskim greškama i kontroli infekcija

- ✚ izvršena koordinacija sa certificiranim apotekama oko samoocjena, do finalnih verzija

Pored navedenih aktivnosti, Odjel za kvalitet je kontinuirano sarađivao sa vanjskim institucijama:

- ✚ saradnja sa neovisnim vanjskim revizorima poslovanja – iz segmenta Kvaliteta, a u svrhu eksterne revizije poslovanja
- ✚ saradnja sa revizorima po pozivu – o funkcionisanju standarda sigurnosti i kvaliteta u zdravstvu, o nadzoru nad sistemom kvaliteta, o provedenom unutrašnjem nadzoru, te o opasnom otpadu
- ✚ saradnja sa farmaceutskim inspekcijskim institucijama:
 - koordinacija sa PJ u otklanjanjima nedostataka po nalogu inspekcije
 - koordinacija u vezi zbrinjavanja farmaceutskog otpada
- ✚ saradnja s Farmaceutskim fakultetom Univerziteta u Sarajevu:
 - koordinacija u organizaciji edukacije za certificirane mentore stručne apotekarske prakse, za studente X semestra Farmaceutskog fakulteta
 - koordinacija u obavljanju stručne prakse studenata X semestra Farmaceutskog fakulteta u apotekama
- ✚ saradnja s vanjskim konsultantskim i certifikacijskim ustanovama
- ✚ organizacija učešća JUAS uposlenika na eksternim edukacijama – simpozijima, kongresima, edukacijama zaštite od požara i zaštite na radu, te stručnim skupovima (Dani farmaceuta, septembar 2019., Dani kvaliteta, decembar 2019.).

Karakteristike koje svakodnevno unaprjeđujemo i vrijednosti koje negujemo

- ✚ tržišni smo lider u pružanju kvalitetne i vrhunske usluge našim klijentima/kupcima, a edukacijom naših uposlenika ostvarujemo više standarde naših usluga
- ✚ javna smo Ustanova koja kontinuirano poboljšava svoje tehnološke sposobnosti kako bi osigurala inovativna rješenja za zadovoljenje potreba klijenata/kupaca
- ✚ privlačimo i zadržavamo talentirane ljude stvarajući kulturu koja potiče otvorenost, inovativnost, promiče individualni rast i nagrađuje inicijativu i performanse
- ✚ zdravstvena smo Ustanova koja je bila i biti će najvrijednija farmaceutska znanstvena baza koja omogućava poslovni uspjeh i opću dobrobit društva
- ✚ Ustanova smo koja nastoji postaviti nove farmaceutske standarde i korporativne etike u službi kompletnog društva u kojem poslujemo, ali i šire.

Analiza poslovanja

Godišnji finansijski izvještaj, JU "Apoteke Sarajevo", 2019. godina

Uvodne napomene

Analiza poslovanja JUAS zasnovana je na setu finansijskih izvještaja: Bilansu stanja, Bilansu uspjeha i Izveštaja o novčanim tokovima za 2018. i 2019. godinu.

Svi finansijski izvještaji JUAS, za navedeni obračunski period, u potpunosti su sastavljeni u skladu sa Zakonom o računovodstvu i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i tumačenjima Međunarodnog odbora za računovodstvene standarde.

Finansijski izvještaji sastavljeni su prema načelu historijskog troška, pri čemu su sve računovodstvene politike JUAS dosljedno primjenjene u svim obračunskim periodima.

Zatečeno stanje novog menadžmenta s početkom juna 2019. godine

- ✚ neto rezultat za prvih pet mjeseci 2019. godine je negativan i iznosi **-1.432.016 KM**
- ✚ zatečeno stanje zaliha robe, lijekova i medicinskih sredstava, nekurentne i visoke, te na dan 31.05.2019. iznose **13.562.704 KM** od čega 3.982.636 KM čini robu koja ima dane vezivanja iznad 365 dana, odnosno 29% ukupnih zaliha robe i lijekova
- ✚ nedostatak plana nabavke koji nije usklađen sa planom prodaje, doveo je do nagomilavanja zaliha nekurentnom robom, što je uzrokovalo da se do 31.05.2019. godine na **ime otpisa prijavi** vrijednost od **322.405 KM**, što se negativno odrazilo na poslovanje JUAS-a
- ✚ nezavršena implemtacija novog sistema NAV- sistem ne pruža „real time“ podatke o poslovanju. JUAS u ovakvom okruženju posluje više od godinu i pol dana, jer nije obezbijeđen paralelni sistem knjiženja koji bi bio adekvatna podloga za upravljanje JUAS-om

- 📌 krajem 2019. godine otkazan je ugovor o zakupu poslovnog prostora u Javnoj ustanovi Studentski Centar, gdje je mjesečni trošak najma iznosio 10.600 KM (sa uključenim PDV-om 12.400 KM). Direkcija je početkom mjeseca decembra 2019. godine prešla na novu lokaciju, Kranjčevićeva 29, gdje na ime mjesečnog troška plaća 5.000 KM (sa uključenim PDV-om 5.850 KM). Navedeno će se reflektirati u 2020. godini, gdje će doći do **smanjena troška** na ime najma u iznosu **67.200 KM**.

Finansijski period (2019. godina) obilježili su sljedeći događaji, koji su znatno uticali na poboljšanje preuzetog finansijskog rezultata

- 📌 zatečeni negativni neto rezultat u iznosu od **-1.432.016 KM**, na kraju kalendarske godine je smanjen na **-1.276.518 KM**, odnosno za **11 %**
- 📌 vrijednost zaliha roba, lijekova i ostalih sredstava na kraju 2019. godine iznosi **13.663.683 KM**, čime su iste smanjenje u odnosu na isti period prethodne godine za **2.492.798 KM** odnosno **15,4 %**
- 📌 ukupne obaveze prema dobavljačima u 2019. godini iznose **21.456.046 KM** i iste su smanjenje u odnosu na isti period prethodne godine za **2.054.554 KM** odnosno **8,7 %**
- 📌 nabavka robe se vrši u skladu sa lagerom i potrebama poslovnih jedinica i sa planom prodaje
- 📌 u toku 2019. godine JUAS je definisala budžet po poslovnim jedinicama kao i budžet na nivou Ustanove za 2020.godinu. Cilj Budžeta je kontrola troškova i praćenje realizacije, kako bi se na vrijeme mogli poduzeti adekvatni koraci koji će doprinijeti da se ostvare zadani targeti
- 📌 uspostavljena je kontrola rabata, gdje je u toku 2019. g. revizijom ispostavljenih rabata za 2018. g. ustanovljeno da na ime rabata iz 2018. g nije ispostavljen rabat na promet u iznosu od **11.000 KM**. Naknadnom revizijom utvrđeno je da su manje ispostavljeni rabati za pet mjeseci 2019. g. u iznosu od **324.000 KM**, a koji su pribavljeni retroaktivno u drugoj polovini 2019. godine. Tokom 2019. godine revidirani su određeni ugovori sa dobavljačima po pitanju rabatne politike i targetiranih prometa za 2019. godinu, što je dovelo do ostvarivanja prava na definisane uslove
- 📌 u prethodnom periodu nisu se poštovale odredbe po pitanju plaćanja rada vikendom (uvećanjem satnice za 15 %), a u skladu sa Pravilnikom o radu. U osmom mjesecu 2019. godine uvedena je ova praksa gdje je na ime ovih troškova za period od **01.08-31.12.** isplaćeno **uvećanje satnice u iznosu od 78.000 KM**

na dan 31.12.2019. godine stvarno stanje robnih rezervi iznosi 490 litara (490.000 mililitara) koncentrovanog alkohola. Naime, prilikom sačinjavanja Zapisnika o popisu robnih rezervi KS u lijekovima, hemikalijama i sanitetskom materijalu, uskladištenih u JUAS, Komisija za popis robnih rezervi je načinila grešku u Zapisniku o popisu robnih rezervi KS u lijekovima, hemikalijama i sanitetskom materijalu, uskladištenih u JUAS. **Naime, umjesto količine od 49.000 mililitara, stvarno stanje robnih rezervi iznosi 490.000 mililitara, odnosno 490 litara, u vrijednosti od 11.760,00 KM, dok fizički nije zatečena nijedna stavka koja se odnosi na lijekove, hemikalije i zavojni materijal.** Odlukom Generalnog direktora br. 01-03-660/19 od 10.04.2019. godine, izvršeno je fizičko uništenje robnih rezervi KS, smještenih u JUAS prema zakonski propisanoj proceduri.

Opšta ocjena poslovanja i trendovi

JUAS su u toku 2019. godine ostvarile ukupan rast prodaje od 5 %, što je rezultiralo i rastom bruto profita za 3 %.

Ključni pokazatelji poslovanja sumarno su prikazani u narednim tabelama

POSLOVNI PRIHODI	BRUTO PROFIT	EBITDA	NETO REZULTAT	TROŠKOVI/BRUTO PROFIT
57.311.318	11.446.438	-291.479	-1.276.518	1,04
↑ 5%	↑ 3%	↓ -139%	↓ -643%	↑ 7,11%

POKAZATELJI

POKAZATELJ	TEKUĆA GOD 2019	PRETH.GOD 2018	% PROMJENA	TREND
POSLOVNI PRIHODI	57.311.318	54.464.472	↑ 5%	
BRUTO PROFIT	11.446.438	11.079.484	↑ 3%	
EBITDA	-291.479	753.610	↓ -139%	
NETO REZULTAT	-1.276.518	235.133	↓ -643%	
TROŠKOVI/BRUTO PROFIT	1,04	0,97	↓ -7%	

Naziv pozicije	2019	2018	2019 vs 2018
Ukupno aktiva	32.878.779	34.328.175	↓ -4%
Obrtna imovina	20.614.924	23.656.509	↓ -12,86%
Stalna imovina	12.263.855	10.671.666	↑ 14,92%
Dugoročne obaveze	821.333	0	#DIV/0!
Kratkoročni krediti i fin. obaveze	0	0	#DIV/0!
Kratkoročne obaveze	21.994.667	23.634.756	↓ -6,94%
Kapital	8.950.765	10.167.660	↓ -11,97%

Ključni indikatori	2019	2018
EBITDA MARGINA	-0,46%	1,27%
Tekući ratio likvidnost	0,94	1,01
Troškovi/Bruto dobit	1,36	1,45
Rast prodaje	5%	

I pored toga što su prihodi povećani za 5 % u odnosu na isti period prošle godine JUAS nije uspjela da sanira negativan rezultat, koji je preuzet sa danom 31.05.2019. godine u iznosu od **-1.432.016 KM**.

Gubitak na kraju godine iznosi -1.276.518. KM, te je isti smanjen za 155.498 KM ili 11 %. u odnosu na zatečeno stanje.

Negativan neto rezultat uzrokovan je nedefinisanim planom prodaje za 2019. godinu, koji nije usklađen sa planom nabavki, što je dovelo do velikih zaliha u momentu preuzimanja dužnosti, lošom poslovnom politikom prilikom sklapanja Ugovora sa dobavljačima.

Najveći efekat lošeg rezultata uvjetovan je potpisivanjem izmjena i dopuna Kolektivnog Ugovora o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u zdravstvu u KS, gdje je došlo do povećanja svih koeficijenata za 0,3; što se direktno odrazilo na povećanje troškova plata i ostalih ličnih primanja u 2019. godini. Izmjene i dopune Kolektivnog Ugovora su potpisane septembra 2018. godine.

Vrijedi napomenuti da je JU "Apoteke Sarajevo" jedina samofinansirajuća zdravstvena Ustanova koja je u vlasništvu Skupštine Kantona Sarajevo.

Također, uticale su i druge okolnosti kao što su:

- ✚ veliki iznos otpisa koji su prijavljeni u momentu primopredaje dužnosti u iznosu od 322.405 KM
- ✚ zalihe robe, visoke i nekurentne, koje nisu usklađene sa planom prodaje
- ✚ štetni ugovori sa dobavljačima po pitanju rabatne politike kao i definisanja godišnjih targeta.

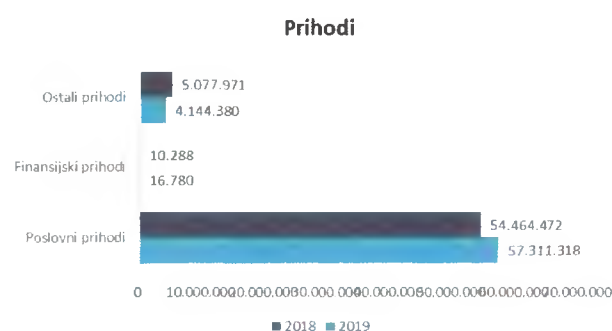
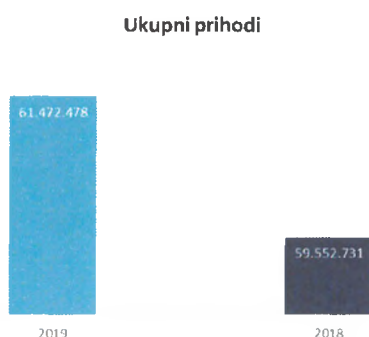
Analiza bilansa uspjeha

Prihodi i profitabilnost

Poslovni prihodi u toku 2019. godine i pored smanjenja cijena lijekova sa esencijalne liste imaju rastući trend od 5 %.

Ukupni prihodi su iznosili **61.472.478 KM** i u odnosu na 2018. godinu su povećani za **1.919.747 KM** ili **3 %**.

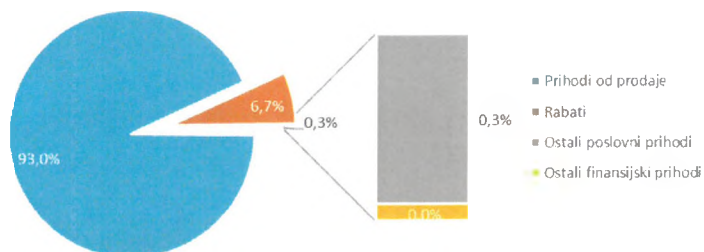
Naziv pozicije	2019	2018	± (KM)	% PROMJENA	Trend
Poslovni prihodi	57.311.318	54.464.472	2.846.846	↑ 5%	↗
Finansijski prihodi	16.780	10.288	6.492	↑ 63%	↗
Ostali prihodi	4.144.380	5.077.971	-933.591	↓ -18%	↘
UKUPNO PRIHODI	61.472.478	59.552.731	1.919.747	3%	

Struktura ostvarenih prihoda

Struktura prihoda poslovanja	KM	UDIO (%)
Prihodi od prodaje	57.161.043	93,0%
Rabati	4.122.708	6,7%
Ostali poslovni prihodi	172.246	0,3%
Ostali finansijski prihodi	16.481	0,0%
UKUPNO PRIHODI	61.472.478	100,0%

Struktura prihoda

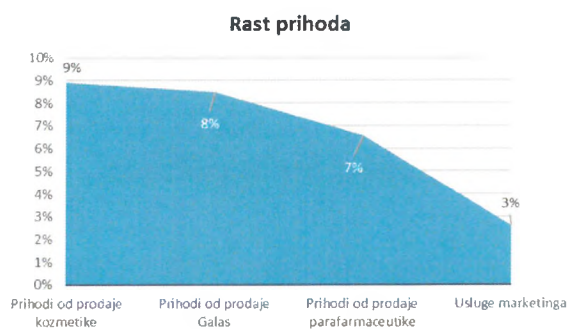

Struktura rasta pojedinih prihoda u 2019. godini

Struktura prihoda poslovanja	2019	2018	Razlika u %
Prihodi od prodaje kozmetike	1.100.925	1.002.804	9%
Prihodi od prodaje Galas	1.400.565	1.281.570	8%
Prihodi od prodaje parafarmaceutike	9.378.990	8.762.791	7%
Usluge marketinga	264.356	257.483	3%

U ukupnom rastu poslovnih Prihoda, najviše su doprinijeli sljedeći prihodi:

- 📌 prihodi od prodaje kozmetike, koji je ostvario rast u toku 2019. godine od 9 %
- 📌 prihodi od prodaje Galasa koji je ostvario rast u toku 2019. godine od 8 %
- 📌 prihodi od prodaje parafarmaceutike je u toku 2019. godine ostavio rast od 7 %.

U toku 2019. godine povećan je udio poslovnih prihoda sa 91 % na 93 %, ostali prihodi su sa učešćem 9 % smanjeni na 7 %.

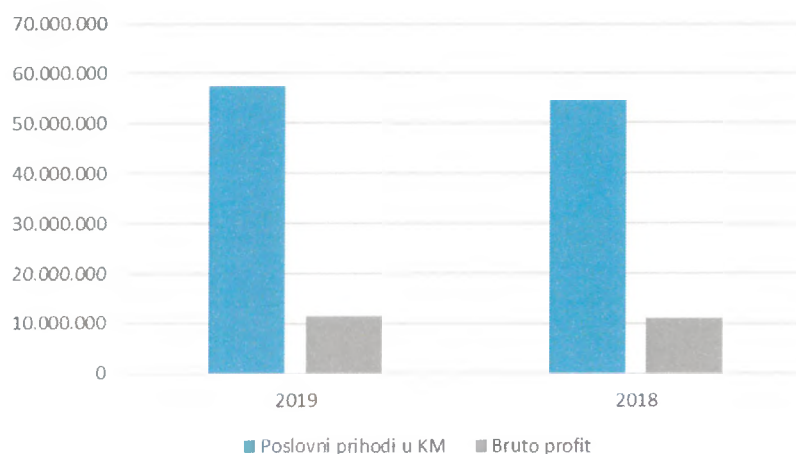
Poslovni prihodi i ključni pokazatelji prikazani su u sljedećoj tabeli:

Indikator	2019	2018
Poslovni prihodi u KM	57.311.318	54.464.472
Bruto profit	11.446.438	11.079.484
Fiksni i varijabilni troškovi	(16.033.215)	(15.521.402)
Fiksni i varijabilni troškovi u bruto profitu	-140,07%	-140,09%
EBITDA	(291.479)	753.610
Finansijski prihodi	6.027	284
Amortizacija	(991.066)	(472.265)
EBIT	(1.276.518)	281.628

*Napomena: Trošak amortizacije je povećan zbog primjene računovodstvenog standarda MSFi 16, koji se primjenjuje od 01.01.2019. ista se primjenjuje na ugovore o najmu kojom se svi dugoročni najmovi knjiže kao imovina JUAS-a, na koju se obračunava amortizacija i kamate uz diskontovanje budućih novčanih tokova.

Odnos fiksnih i varijabilnih troškova poslovanja i iskazane bruto dobiti je 140,07 % u 2019. godini, što znači da operativni rashodi premašuju ostvarene poslovne prihode za 40,07 %.

Odnos ključnih finansijskih pokazatelja za 2019. i 2018. godinu predstavljen je na sljedećem grafikonu:

Analiza troškova

Rashodi

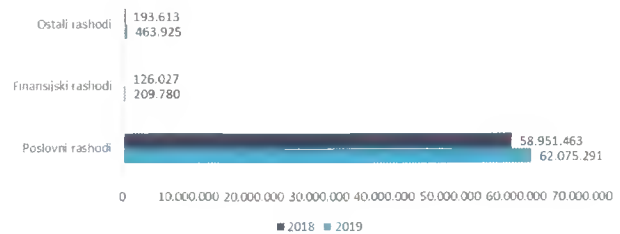
Ukupni rashodi za 2019. godinu su iznosili **62.748.996 KM** te su u odnosu na 2018. godinu povećani za **3.477.893 KM** ili **6 %**.

Naziv pozicije	2019	2018	± (KM)	% PROMJENA
Poslovni rashodi	62.075.291	58.951.463	3.123.828	↑ 5%
Finansijski rashodi	209.780	126.027	83.753	↑ 66%
Ostali rashodi	463.925	193.613	270.312	↑ 140%
UKUPNO	62.748.996	59.271.103	3.477.893	6%

Ukupno rashodi

Rashodi

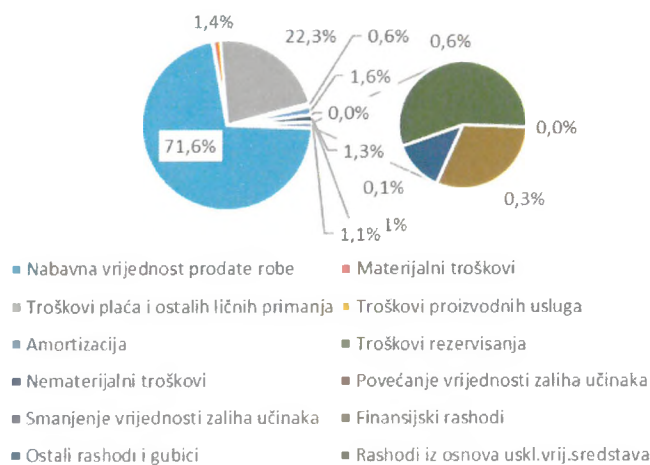

Analiza troškova

Nivo ukupnih troškova je porastao srazmjerno sa rastom poslovnih aktivnosti. Najveću kategoriju troškova čine nabavna vrijednost prodane robe, sa udjelom od 71,6 % u ostvarenim ukupnim troškovima. Sljedeća kategorija troškova sa najvećim učešćem je trošak plata i ostalih troškova rada sa udjelom od 22,3 %.

Struktura troškova poslovanja	2019	%	2018	%
Nabavna vrijednost prodane robe	44.999.227	71,6%	42.552.762	71,7%
Materijalni troškovi	894.893	1,4%	867.693	1,5%
Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	14.011.125	22,3%	13.076.655	22,0%
Troškovi proizvodnih usluga	379.163	0,6%	987.855	1,7%
Amortizacija	991.066	1,6%	472.265	0,8%
Troškovi rezervisanja	0	0,0%	100.000	0,2%
Nematerijalni troškovi	831.272	1,3%	930.063	1,6%
Povećanje vrijednosti zaliha učinaka	31.455	0,1%	35.830	0,1%
Smanjenje vrijednosti zaliha učinaka	0	0,0%	0	0,0%
Finansijski rashodi	209.780	0,3%	126.027	0,2%
Ostali rashodi i gubici	87.376	0,1%	120.483	0,2%
Rashodi iz osnova uskl.vrij.sredstava	376.549	0,6%	73.130	0,1%

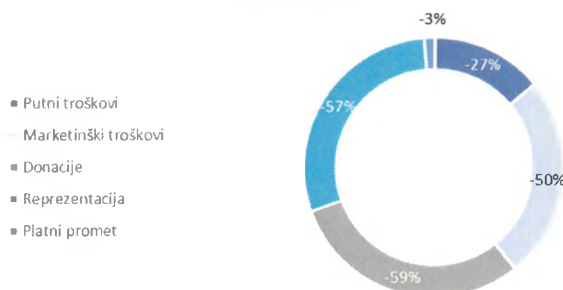
Struktura troškova

Najznačajnije uštede su napravljene na sljedećim troškovima:

	2019	2018	± (KM)	% PROMJENA	Trend
Putni troškovi	15.984	21.985	-6.001	↓ -27%	↘
Marketinški troškovi	137.623	273.407	-135.784	↓ -50%	↘
Donacije	11.675	28.526	-16.851	↓ -59%	↘
Reprezentacija	21.998	51.371	-29.373	↓ -57%	↘
Platni promet	132.860	136.391	-3.531	↓ -3%	↘
Ukupno	320.139	511.680	-191.541	↓ -37%	

Najznačajnije uštede

Najznačajnije povećanje troškova

Najznačajnije povećanje troškova u 2019. godini bilježe troškovi plata i ostalih ličnih primanja.

U septembru 2018. godine su potpisane izmjene i dopune Kolektivnog Ugovora o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u zdravstvu u KS, gdje je došlo do povećanja svih koeficijenata za 0,3; što se direktno odrazilo na povećanje troškova plata i ostalih ličnih primanja u 2019. godini.

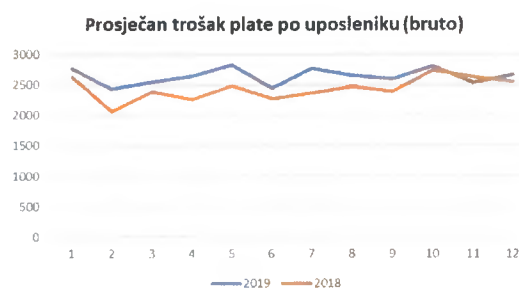
U odnosu na 2018. godinu ovaj trošak bilježi povećanje u iznosu od 934.470 KM ili 7%.

	2019	2018	2017	19vs18 (KM)	18vs19 (%)
Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	14.011.125	13.076.655	11.995.167	934.470	↑ 7%

U 2019. godini prosječan broj zaposlenih u odnosu na prethodnu godinu smanjen je sa 434 na 426. Iako je došlo do smanjenja prosječnog broja zaposlenih bruto trošak plata je povećan za 934.470 KM, što je prosječno povećanje po zaposleniku od 205 KM, a isto je uzrokovano povećanjem svih koeficijenata za 0,3.

(Izmjene i dopune Kolektivnog Ugovora – Septembar 2018.)

Trošak	2019	2018
Nabavna vrijednost prodane robe	44.999.227	42.552.762
Udio u poslovnim prihodima	78,52%	78,13%
Troškovi plaća	14.011.125	13.076.655
Udio u poslovnim prihodima	24,45%	24,01%
Ostali troškovi	3.738.644	3.641.686
Udio u poslovnim prihodima	6,52%	6,69%
Ukupni poslovni rashodi	62.075.291	58.951.463
Udio u poslovnim prihodima	108,31%	108,24%

Trošak nabavne vrijednosti prodane robe je porastao srazmjerno rastu prodaje od 5 %.

Analiza bilansa stanja

Potraživanja

Potraživanja od kupaca su u blagom porastu, te iznose 5.368 928 KM i veća su za 203.516 KM.

Stopa likvidnosti iznosi 27,06 %.

Pozicija	2019	2018
Potraživanja od kupaca	5.368.928	5.165.412
Udio u ukupnim prihodima	9%	9%
Učešće u aktivni	16%	0%
Stopa likvidnosti	27,06%	26,32%

Obaveze prema dobavljačima

Pozicija	2019	2018
Obaveze prema dobavljačima	21.456.046	23.510.600
Učešće u pasivi	65%	68%
Stopa zaduženosti	69%	69%

Ukupne obaveze prema dobavljačima u 2019. godini iznose 21.456.046 KM i iste su smanjene u odnosu na isti period prethodne godine za 2.054.554 KM odnosno 8 %. Učešće obaveza u pasivi je smanjeno za 3 %.

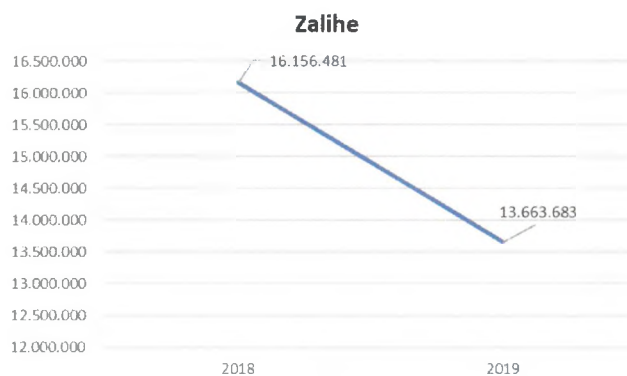
Stopa zaduženosti iznosi 69 %.

Zalihe

Pozicija	2019	2018
Zalihe	13.663.683	16.156.481
Učešće u aktivni	42%	47%

Vrijednost zaliha robe, lijekova i ostalih sredstava na kraju 2019. godine iznosi 13.663.683 KM. Iste su smanjene u odnosu na isti period prethodne godine za 2.492.798 KM odnosno 15,4 %. Imaju koeficijent obrtaja 3,84 i vrijeme vezivanja od 95 dana. Učešće zaliha u aktivni iznosi 42 % i smanjeno je za 5 %.

Investicije

U toku 2019. godine JUAS je izvršila značajne investicije u osnovna sredstva od kojih je najznačajnija investicija u adaptaciju apoteke Stari Grad koja je u potpunosti rekonstruisana.

Investicija	Vrijednost
Oprema	57.159
Računari	41.624
Ostala oprema	52.303
Medicinska oprema	3.148
Namještaj i unutrašnja oprema	390.721
Softveri	35.664
Nematerijalna stalna sredstva	282.920
UKUPNO	863.539

Analiza novčanih tokova

Novčani tokovi su izvedeni indirektnom metodom iz kretanja bilansnih pozicija i predstavljeni su u narednoj tabeli:

Pozicija	2019	2018
Neto dobit (gubitak) za period	- 1.276.518	235.133
Amortizacija/vrijednost usklađivanja nematerijalnih sredstava	174.116	170.219
Amortizacija/vrijednost usklađivanja materijalnih sredstava	816.950	302.046
Ostala usklađivanja za negotovinske stavke i gotovinski tokovi koji se odnose na ulagačke i finansijske aktivnosti	- 1.660.093	285.706
Ukupno usklađivanje	- 669.027	757.971
Smanjenje (povećanje) zaliha	2.492.798	- 959.873
Smanjenje (povećanje) potraživanja od prodaje	- 203.516	1.167.215
Smanjenje (povećanje) drugih potraživanja	- 136.941	- 38.910
Smanjenje (povećanje) aktivnih vremenskih razgraničenja	280.360	- 881.416
Povećanje (smanjenje) obaveza prema dobavljačima	- 2.053.000	1.808.870
Povećanje (smanjenje) drugih obaveza	1.233.731	- 307.854
Povećanje (smanjenje) pasivnih vremenskih razgraničenja	586.255	- 543.621
Ukupno	2.199.687	244.411
Neto gotovinski tok iz poslovnih aktivnosti	254.142	1.237.515
Neto odlivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti	863.539	951.171
Neto priliv gotovine iz finansijskih aktivnosti	513	-
UKUPNI PRILIVI GOTOVINE	254.655	1.237.515
UKUPNI ODLIVI GOTOVINE	863.539	951.171
NETO PRILIVI GOTOVINE	-	286.344
NETO ODLIVI GOTOVINE	608.884	-
Gotovina na početku izvještajnog perioda	816.479	530.135
Gotovina na kraju izvještajnog perioda	207.595	816.479

Novčani tok je pozitivan u 2019. godini i u odnosu na prethodnu godinu je manji za 608.884 KM.

Najviše je smanjen zbog primjene računovodstvenog standarda MSFI 16, koji se primjenjuje od 01.01.2019. godine. Isti se primjenjuje na ugovore o najmu kojim se svi dugoročni najmovi knjiže kao imovina JUAS-a, a na koju se obračunava amortizacija i kamate uz diskontovanje budućih novčanih tokova.

Odlivi uzrokovani investicijskim aktivnostima nastali su po osnovu nabavke osnovnih sredstava od čega se većinski dio odnosi na adaptaciju apoteke Stari Grad.

JUAS nema kreditnih zaduženja.

Zaključak

Finansijski pokazatelji o poslovanju JUAS-a za 2019. godinu su nepovoljni obzirom da je JU „Apoteke Sarajevo“ poslovala sa negativnim rezultatom.

Najznačajnije povećanje troškova u 2019. godini bilježe troškovi plata i ostalih ličnih primanja za 934.470 KM u odnosu na isti period prethodne godine. Isto je uzrokovano povećanjem svih koeficijenata za 0,3 zbog izmjena i dopuna Kolektivnog Ugovora o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u zdravstvu u Kantonu Sarajevo iz septembra 2018. godine.

U 2019. godini prosječan broj uposlenih u odnosu na prethodnu godinu smanjen je sa 434 na 426. Iako je došlo do smanjenja prosječnog broja uposlenih bruto trošak plata je povećan za 934.470 KM, što je prosječno povećanje po zaposleniku od 205 KM.

Sve prodajne aktivnosti koje su poduzete i implementirane tokom 2019. godine rezultirale su smanjenjem zaliha za 2.492.798 KM. Međutim ni to nije bilo dovoljno da sanira neusklađenost nabavki i prodaje prethodnih godina što je u konačnici rezultiralo velikim prijavljenim otpisima lijekova i ostalih preparata. To implicira da nije postojala usklađenost između plana nabavkih i plana prodaje u ranijim periodima.

Velike nagomilane zalihe kao i ugovori sa dobavljačima u kojima su definisani rabati na promet u mnogome su smanjili pregovaračku poziciju JUAS-a što se odrazilo i na rabatnu politiku kao i na smanjenje ovih prihoda u odnosu na prethodnu godinu koji su manji za 17 %.

Jačanje sopstvene proizvodnje i robne marke Galas doprinijelo je da u toku 2019. godine na tržište JUAS plasira novi proizvod Vagitorije sa eteričnim uljem čajevca. Prihodi od prodaje proizvoda Galas bilježe rast u 2019. godini od 8 %.

Jačanje marketinške pozicije JU „Apoteke Sarajevo“ rezultiralo je značajnim povećanjem prihoda od marketinških usluga u odnosu na isti period prethodne godine za 3 %.

Prostor za poboljšanje poslovnih performansi u 2020. godini leži u potencijalnom rastu prodaje, boljoj pregovaračkoj poziciji, širenju poslovne mreže, povećanju tržišnog udjela i poslovnih prihoda, ostvarenju dodatnih ušteda i optimiziranju portfolio miksa, a sve sa krajnjim ciljem ostvarivanja pozitivnih rezultata.

Vrijedi napomenuti da je JU “Apoteke Sarajevo” jedina samofinansirajuća zdravstvena Ustanova koja je u vlasništvu Skupštine Kantona Sarajevo, te da bez finansijske podrške Osnivača u narednom periodu nećemo moći amortizirati negativni impakt primjene kolektivnog ugovora.

Obzirom da JUAS nije na budžetu, molimo Osnivača da nas prilikom potpisivanja budućeg kolektivnog ugovora ima u planu za sufinansiranje eventualnog povećanja koeficijenata i naših obaveza prilikom isplate plata. U suprotnom pomenute obaveze bi imale izuzetno negativan uticaj na poslovanje Ustanove.

JAVNA USTANOVA “APOTEKE SARAJEVO”

KRANJČEVIĆEVA 29, 71 000 SARAJEVO, BiH

Tel.: 033 722 660; Fax.: 033 722 667

e- mail: info@apoteke-sarajevo.ba

www.apoteke-sarajevo.ba